

**UCHWAŁA NR XVIII/157/2020
RADY GMINY MALBORK**

z dnia 29 grudnia 2020 r.

**w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych
w Gminie Malbork na lata 2021-2025**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713 i 1378 ze zm.) oraz art.17, ust.1, pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2020 r.poz.1876 ze zm.), Rada Gminy Malbork uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malbork na lata 2021-2025 stanowiącą załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Malbork.

§ 3. Po wejściu w życie traci moc uchwała Nr XII/118/2016 Rady Gminy Malbork z dnia 22 marca 2016 roku w sprawie przyjęcia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminie Malbork na lata 2016-2020.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy
Malbork

Michał Blachut

GMINA MALBORK

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH GMINY MALBORK

Strategia została opracowana na lata 2021-2025.

Strategia została przyjęta jako dokument przez Radę Gminy w dniu
29 grudnia 2020 roku

Malbork, Październik 2020

ZESPÓŁ PROJEKTOWY

1. Antys Anna
2. Chachulska Teresa
3. Ciepłiński Sebastian
4. Dombrowska Aleksandra
5. Lewandowska Beata
6. Marciniak Anna
7. Skibiak Dorota
8. Walendziak Alicja

**STOWARZYSZENIE WSPIERANIA
PRZEDSIĘBIORCZOŚCI W MALBORKU**

Iwona Błaszczyk - Moderator strategii

SPIS TREŚCI

WSTĘP	1
1. Podstawy prawne	3
2.1. Charakterystyka Gminy Malbork	5
2.2. Wybrane dane statystyczne, demografia i charakterystyka ludności	7
2.2.1. Ogólna ilość mieszkańców z uwzględnieniem płci, wieku i produktywności	7
2.2.2. Stan cywilny mieszkańców, urodzenia, zgony	11
2.2.3. Sytuacja mieszkaniowo-sanitarna, migracje	13
2.2.4. Rynek pracy i rejestr REGON	17
2.2.5. Finanse publiczne	20
2.2.6. Edukacja	21
2.2.7. Kultura, rekreacja i noclegi	24
3. Pomoc Społeczna	25
3.1. Wsparcie dla rodzin	27
3.2. Rodzinna piecza zastępcza	33
3.3. Bezrobocie	34
3.4. Uzależnienia	39
3.5. Niepełnosprawność	40
3.6. Sytuacja osób starszych	47
3.7. Przestępczość	49
3.8. Przemoc w rodzinie	51
4. Adresaci Strategii	55
4.1. Kierunki i działania strategii	55
4.2. Wizja przyszłości i cel nadrzędny strategii	58
5. Analiza SWOT	63
6. Cele główne strategii, cele szczegółowe i ich realizacja	67
6.1. Cele główne strategii	67
6.2. Cele szczegółowe i ich realizacja	69
7. System Aktualizacji Strategii	75
7.1. Aktualizacja strategii związana z problemem COVID-19	76
8. Fundusze Europejskie na lata 2021-2025	79
ZAKOŃCZENIE	91

WSTĘP

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Malbork na lata 2021-2025 jest dokumentem, który stanowi podstawę do realizacji kierunków interwencji społecznych, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców.

Podstawę prawną niniejszej Strategii stanowią art. 16 b, art. 17 ust. 1 pkt. 1 ustawy o pomocy społecznej zwanej dalej ustawą, zgodnie z którym gmina i powiat opracowują i realizują strategię rozwiązywania problemów społecznych. Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r., poz. 163 z późn. zm.).

Strategia dotyczy w szczególności tych mieszkańców, którzy są zagrożeni marginalizacją i wykluczeniem społecznym, aby w konsekwencji doprowadzić do ich integracji ze społecznością lokalną. Strategia jest dokumentem, który uświadamia społeczności lokalnej skalę zjawisk i problemów społecznych oraz wychodzi naprzeciw jej potrzebom, natomiast dla samorządu stanowi kompleksowy i uporządkowany zbiór celów, działań i metod, ukierunkowanych na wprowadzenie skutecznych rozwiązań w obszarze rozwiązywania problemów społecznych. Projektowane działania służą zapobieganiu zjawiskom skutkującym wykluczeniem społecznym oraz likwidacji ich przyczyn (bardziej

niż minimalizowanie skutków). W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Malbork na lata 2021 – 2025 zapisano działania, które są kontynuacją działań strategicznych z lat poprzednich, jak również nowe działania wynikające z aktualnej diagnozy potrzeb i problemów społecznych.

Niniejsza Strategia jest odpowiedzią na zdiagnozowane potrzeby, wynika z obecnej sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy Malbork i jej najbliższego otoczenia - 18 sołectw, spowodowanymi:

- ✓ coraz szybszymi i bardziej zasadniczymi przemianami demograficznymi, społecznymi i gospodarczymi,
- ✓ nowymi możliwościami pozyskiwania funduszy zewnętrznych na rozwój lokalny, w tym na politykę społeczną (nowa perspektywa budżetowa Unii Europejskiej na lata 2021-2027).

Okres realizacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Malbork przyjęto na pięć lat (2021-2025), co ułatwi władzom gminy i innym partnerom formułowanie zadań do realizacji z wykorzystaniem funduszy Unii Europejskiej jeszcze w ramach w ramach perspektywy budżetowej 2014-2020 jak i nowej perspektywy budżetowej 2021-2027.

Niniejszy dokument opisuje przebieg realizacji procesu planowania strategicznego, ramy prawne i charakterystykę relacji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Malbork z innymi dokumentami nadrzędnymi, zawiera diagnozę problemów społecznych oraz plan operacyjny. Obszerną część dokumentu stanowi diagnoza sytuacji społecznej, sporządzona na podstawie danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Malborku oraz danych dostępnych w statystyce publicznej (Bank Danych Lokalnych GUS), opisująca aktualne problemy i tendencje społeczne występujące w Gminie Malbork. Najważniejsze kwestie społeczne identyfikowano również za pomocą narzędzia, jakim była analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnej polityki społecznej (analiza strategiczna SWOT). W oparciu o aktualną diagnozę sytuacji, wynikającą z analiz statystycznych i strategicznych, oraz wytyczne pochodzące z dokumentów strategicznych szczebla lokalnego, regionalnego i krajowego (rekomendowane kierunki działań w perspektywie czasowej do 2020 roku), wyznaczono najważniejsze obszary Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Malbork na lata 2021-2025, które zostały ujęte w cele strategiczne, operacyjne oraz kierunki interwencji.

Ponadto, Strategia zawiera misję oraz cele i kierunki interwencji, które stanowią podstawę rozwiązywania najważniejszych problemów społecznych oraz służą podnoszeniu jakości poziomu życia mieszkańców gminy. Pokazując przejrzystość struktury Strategii, a tym samym ułatwiając korzystanie z dokumentu, cele, kierunki, realizatorzy poszczególnych działań oraz wskaźniki ich wykonania, zostały zaprezentowane w formie tabelarycznej.

1. PODSTAWY PRAWNE

Opracowanie Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malbork na lata 2021-2025 oraz jej wdrażanie, odpowiada właściwym przepisom prawnym, do których należą:

- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U z 2013 r., poz. 182 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013 r., poz. 135 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2013 r., poz. 674 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012 r., poz. 1356 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. Nr 45, poz. 235),
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. 2006 nr 139 poz. 992 z późn. zm.),

- ustawa o pomocy osobom uprawnionych do alimentów z dnia 7 września 2007 r. (Dz. U. z 2012 r., poz. 1228 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. 2011 nr 43 poz. 225 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. 2011 nr 231 poz. 1375 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2011 nr 127 poz. 721 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. 2008 nr 164 poz. 1027 z późn. zm.),
- ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii dnia 29.07.2005 r. Dz.U.2005 r. nr 179 poz. 1485.
- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2006 - 2015
- ustawa z dnia 26 kwietnia 2019 r. o zmianie ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2019 r. poz. 924)
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. 2018 poz. 2134)
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie sposobu i trybu postępowania w sprawach o przyznanie świadczenia wychowawczego oraz zakresu informacji, jakie mają być zawarte we wniosku, zaświadczeniach i oświadczeniach o ustalenie prawa do świadczenia wychowawczego (Dz. U. poz. 1465)
- Obwieszczenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 lipca 2017 r. w sprawie wysokości dochodu za rok 2016 z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (M.P. poz. 766)
- Obwieszczenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w sprawie wysokości dochodu za rok 2017 z działalności podlegającej opodatkowaniu na podstawie przepisów o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (M.P. poz. 721)
- Rozporządzenie Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej z dnia 28 września 2017 r. w sprawie sprawozdań rzeczowo-finansowych z realizacji zadań z zakresu świadczenia wychowawczego (Dz. U. z 2017 r. poz. 1813)
- Ustawa z dnia 7 lipca 2017 r. o zmianie niektórych ustaw związanych z systemami wsparcia rodzin (Dz.U. poz. 1428)

2.1. CHARAKTERYSTYKA GMINY MALBORK

Gmina Malbork jest jedną z 15 gmin wchodzących w skład Żuław Wiślanych. Te leżące w delcie Wisły urodzajne, rolnicze tereny otacza słynące z gotyckiego zamku miasto Malbork. Przez położoną we wschodniej części województwa pomorskiego gminę wiodą szlaki komunikacyjne prowadzące nad Zalew Wiślany i Zatokę Gdańską. Główne atuty Gminy Malbork to czyste powietrze, piękne krajobrazy i serdeczni, pracowici ludzie.

Oddalona o 55 km od Gdańska gmina Malbork graniczy z gminami: Nowy Staw, Stare Pole, Stary Targ, Sztum, Miłoradz, Lichnowy. Przeważają granice naturalne, wzdłuż koryt rzek Nogat i Święta. Pozostałe przebiegają wzdłuż rowów melioracyjnych, linii kolejowych i szos. Gmina Malbork składa się z 18 sołectw: Cisy, Grobelno, Kamienica, Kamionka, Kałdowo 2, Kałdowo Wieś, Kościeleczyki, Kraśniewo, Lasowice Małe, Lasowice Wielkie Agro Lawi, Lasowice Wielkie, Nowa Wieś, Pielica, Stogi, Szawałd, Tragamin, Wielbark, Poligon.

Gminę zamieszkuje 4831 (dane z 2019r.) osób, w tym 2374 kobiet i 2457 mężczyzn. Około 67% mieszkańców jest w wieku produkcyjnym, jednak stopa bezrobocia wynosi ok 10% (dane z 2019r.). W gminie dominują osoby posiadające wykształcenie podstawowe i zawodowe.

Na terenie gminy funkcjonuje 8 świetlic wiejskich prowadzących stałą działalność. Znajdują się one we wsiach Lasowice Wielkie, Stogi, Tragamin, Szawałd, Cisy, Kraśniewo, Kościeleczyki i Kamienica. Świetlice w tych czterech ostatnich nie prowadzą działalności stałej lecz funkcjonują na zasadzie odpowiedzialności społecznej. W miarę indywidualnych potrzeb i chęci można w nich korzystać ze stołu do gry w tenisa stołowego. W pozostałych organizowane są zajęcia dla dzieci i młodzieży szkolnej, okazjonalne spotkania całego środowiska wiejskiego oraz uroczystości rodzinne. Świetlice wiejskie posiadają również salki komputerowe z dostępem do Internetu.

Jedną z atrakcji turystycznych gminy są cmentarze, które są świadectwem współistnienia ludności trzech wyznań (katolickiego, ewangelickiego i mennonickiego) na tym terenie cmentarz mennonicki w Stogach, którego historia sięga XVII wieku jest jedynym z największych cmentarzy mennonickich na Żuławach. Cmentarz podzielony jest na dwie części. W pierwszej była niegdyś kaplica, w drugiej zaś znajduje się grzebalnia będąca najstarszą jego częścią. Cmentarz obejmuje powierzchnię 2,6 ha i jest bogato zadrzewiony. Na terenie gminy funkcjonują do dziś kościoły w Szawałdzie (dawniej ewangelicki) i Lasowicach Wielkich, które powstały na początku XIX wieku, a także nowo powstały kościół w Stogach i kaplica w Kraśniewie.

Całość atrakcji krajoznawczych gminy dopełniają żuławskie domy podcieniowe i zagrody holenderskie w miejscowościach Lasowice Wielkie, Kościeleczyki i Stogi.

2.2. WYBRANE DANE STATYSTYCZNE, DEMOGRAFIA I CHARAKTERYSTYKA LUDNOŚCI

2.2.1. Ogólna ilość mieszkańców z uwzględnieniem płci, wieku i produktywności

Tabela 1: Ilość mieszkańców Gminy Malbork w latach 2016-2019 z uwzględnieniem ilości kobiet i mężczyzn

Ilość mieszkańców w tysiącach	2016	2017	2018	2019
Kobiety	2371	2379	2371	2374
Mężczyźni	2368	2412	2421	2457
Całkowita liczba ludności	4739	4791	4792	4831

Źródło: GUS 31.12.2019

Tabela 2: Liczba i płeć mieszkańców Gminy Malbork

Liczba ludności: 4831	
KOBIETY 2374	MĘŻCZYŹNI 2457
Współczynnik feminizacji: 97 Na każdych 100 mężczyzn przypada 97 kobiet	Współczynnik maskulinizacji: 103 Na każde 100 kobiet przypada 103 mężczyzn

Źródło: GUS 31.12.2019

- Gmina Malbork ma 4 831 mieszkańców, z czego 49,1% stanowią kobiety, a 50,9% mężczyźni.
- W latach 2002-2019 liczba mieszkańców wzrosła o 20,4%.
- W latach 2016-2019 liczba mieszkańców wzrosła o ok. 2%.

Zauważyć można nieznaczną tendencję maskulinizacji Gminy.

Tabela 3: Rozkład wieku mieszkańców gminy Malbork 2019

	Kobiety	Mężczyźni	Razem
0-4	100	128	228
5-9	151	142	293
10-14	169	157	325
15-19	118	142	260
20-24	158	152	310
25-29	151	178	329
30-34	165	168	333
35-39	215	212	427
40-44	192	222	414
45-49	183	177	360
50-54	164	185	349
55-59	133	151	284
60-64	141	180	321
65-69	122	138	260
70-74	61	58	119
75-79	36	27	63
80-84	45	21	66
85 plus	71	19	90

Źródło: GUS 31.12.2019

Wykres 1: Biologiczne grupy wieku w 2019

Źródło: GUS 31.12.2019

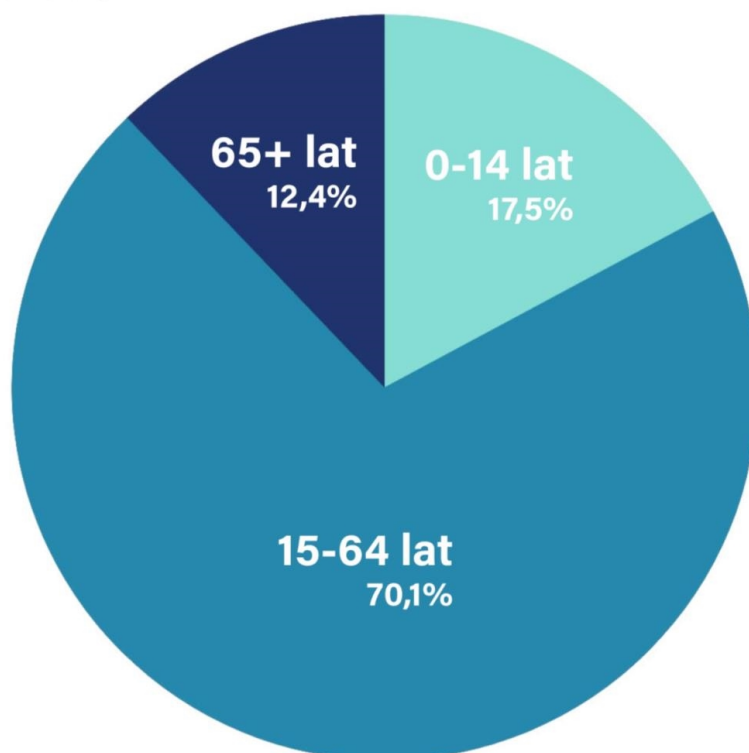

Tabela 4: Ludność w wieku produkcyjnym w 2019 roku.

	2016	2017	2018	2019
Kobiety	1502	1494	1486	1479
Mężczyźni	1746	1750	1750	1767
Ogółem	3248	3244	3236	3246
Procent całości społeczeństwa	68,5%	67,7%	67,5%	67,2%

Źródło: GUS 31.12.2019

Średni wiek mieszkańców wynosi 38,5 lat i jest nieznacznie mniejszy od średniego wieku mieszkańców województwa pomorskiego oraz mniejszy od średniego wieku mieszkańców całej Polski.

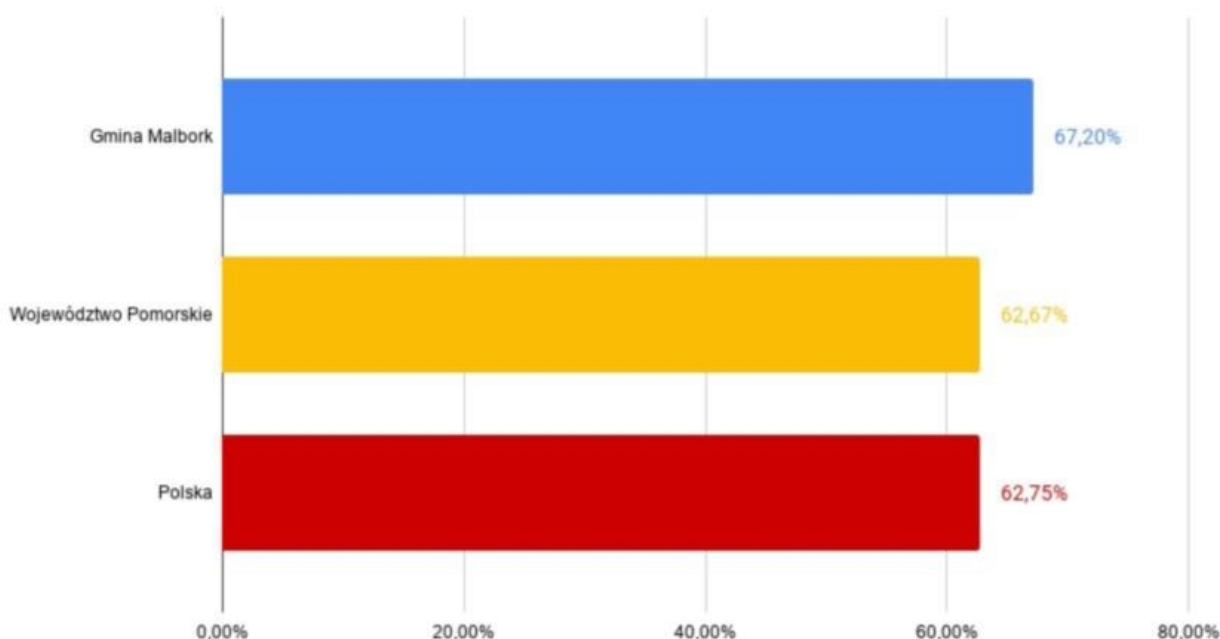
Tabela 5: Relacja stosunku ludności w wieku produkcyjnym do ogółu ludności dla Gminy Malbork, Województwa Pomorskiego i całej Polski

	Gmina Malbork	Województwo Pomorskie	Polska
Liczba ludności ogółem	4831	2 343 928	38 382 576
Liczba ludności w wieku produkcyjnym	3246	1 468 918	24 086 546
Procent ludności w wieku produkcyjnym w stosunku do ogółu ludności	67,2%	62,67%	62,75%

Źródło: GUS 31.12.2019

Ludność w wieku produkcyjnym w 2019 roku wynosiła 67,2% całości społeczeństwa Gminy, dając wynik wyższy niż dla Województwa Pomorskiego oraz całej Polski.

Wykres 2: Procent ludności w wieku produkcyjnym w stosunku do ogółu ludności z roku 2019

2.2.2. Stan cywilny mieszkańców, urodzenia, zgony

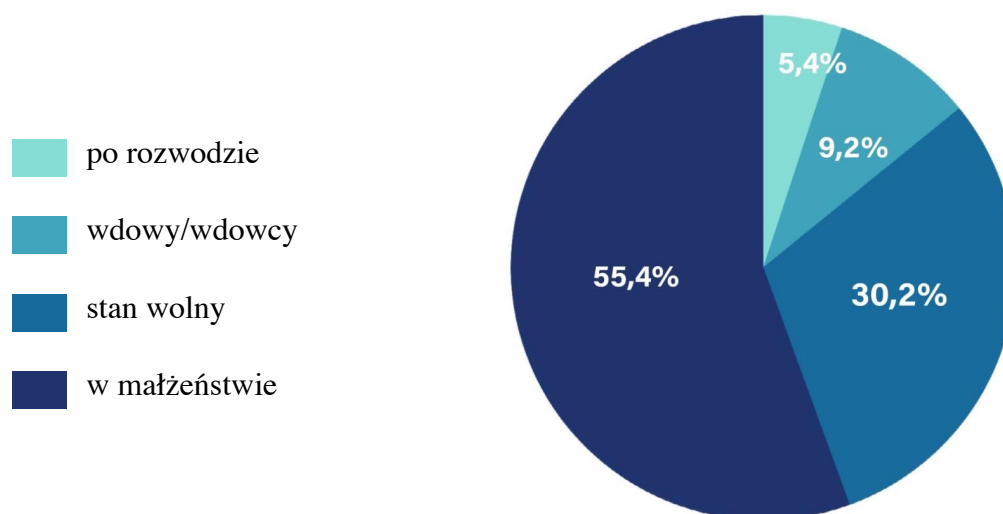
Tabela 6: Małżeństwa i rozwody na 1000 ludności w Gminie Malbork, Województwie pomorskim i całej Polsce w latach 2016-2019

	Gmina Malbork		Województwo pomorskie		Polska	
	Małżeństwa	Rozwody	Małżeństwa	Rozwody	Małżeństwa	Rozwody
2016	4,4	1,7	5,4	1,7	5	1,7
2017	4	1,5	5,4	1,6	5	1,7
2018	4	1,3	5,4	1,5	5	1,6
2019	4,6	1,1	5,1	1,4	4,8	1,7

Źródło: GUS 31.12.2019

Mieszkańcy gminy Malbork zawarli w 2019 roku 22 małżeństw, co odpowiada 4,6 małżeństwom na 1000 mieszkańców. Jest to mniej od wartości dla województwa pomorskiego oraz nieznacznie mniej od wartości dla Polski. W tym samym okresie odnotowano 1,1 rozwodów przypadających na 1000 mieszkańców, co również stanowi niższy wynik niż w Województwie i reszcie Polski.

Wykres 3: Procentowy rozkład stanu cywilnego mieszkańców Gminy Malbork
Źródło: GUS 31.12.2019

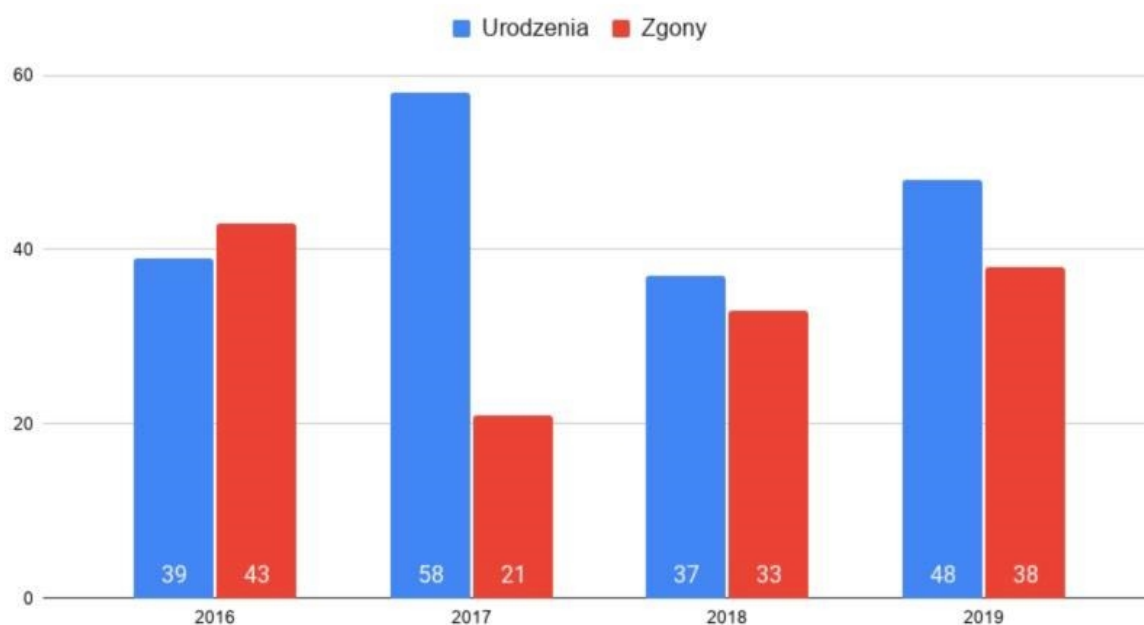
30,2% mieszkańców gminy Malbork jest stanu wolnego, 54,9% żyje w małżeństwie, 5,4% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,2% to wdowy/wdowcy.

Tabela 7: Przyrost naturalny w latach 2016-2019 w Gminie Malbork

	Urodzenia	Zgony	Zgony niemowląt	Przyrost naturalny
2016	39	43	0	-4
2017	58	21	0	37
2018	37	33	0	4
2019	48	38	1	10

Źródło: GUS 31.12.2019

Wykres 4: Urodzenia i zgony w latach 2016-2019 w Gminie Malbork

Gmina Malbork ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 10. Odpowiada to przyrostowi naturalnemu 2,08 na 1000 mieszkańców gminy Malbork.

W 2019 roku urodziło się 48 dzieci, w tym 41,7% dziewczynek i 58,3% chłopców.

Średnia waga noworodków to 3 394 gramów. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 0,83 i jest znacznie mniejszy od średniej dla województwa oraz mniejszy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

2.2.3. Sytuacja mieszkaniowo-sanitarna, migracje

Tabela 8: Migracje ludności

	Kobiety	Mężczyźni	Razem
Zameldowania w ruchu wewnętrznym	61	64	125
Zameldowania z zagranicy	1	0	1
Wymeldowania w ruchu wewnętrznym	52	46	98
Wymeldowania za granicę	8	6	14
Saldo migracji	2	12	14
Saldo migracji wewnętrznych	9	18	27
Saldo migracji zagranicznych	-7	-6	-13

Źródło: GUS 31.12.2019

W 2019 roku zarejestrowano 125 zameldowań w ruchu wewnętrznym oraz 98 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Malbork 27.

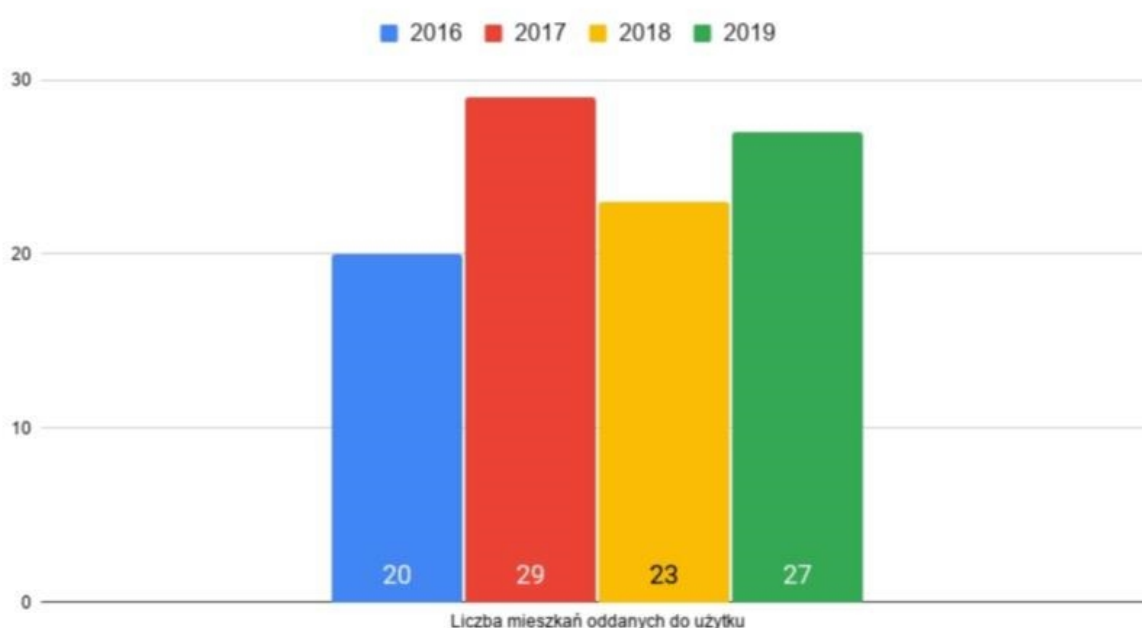
W tym samym roku 1 osoba zameldowała się z zagranicy oraz zarejestrowano 14 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące -13.

Tabela 9: Liczba mieszkań oddanych do użytku w latach 2016-2019

	2016	2017	2018	2019
Indywidualne	20	29	23	27
Zakładowe	0	0	0	0
Przeznaczone na sprzedaż/wynajem	0	0	0	0
Ogółem	20	29	23	27

Źródło: GUS 31.12.2019

Wykres 5: Liczba mieszkań oddanych do użytku w latach 2016-2019

W 2019 roku w gminie Malbork oddano do użytku 27 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 5,59 nowych lokali. **Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa pomorskiego oraz nieznacznie większa od średniej dla całej Polski.**

Tabela 10: Zasoby mieszkaniowe w Gminie Malbork

	Mieszkania na 1000 mieszkańców
Gmina Malbork	287,8
Woj. Pomorskie	376,8
Cała Polska	380,5

Źródło: GUS 31.12.2019

Całkowite zasoby mieszkaniowe w gminie Malbork to 1 379 nieruchomości.

Na każdych 1000 mieszkańców przypada zatem 288 mieszkań. Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa pomorskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski. 100,0% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne.

Tabela 12: Procent ludności korzystający z instalacji techniczno- sanitarnych

Mieszkania wyposażone w:	Procent ludności
Wodociąg	98,91%
Ustęp spłukiwany	96,81%
Łazienka	94,49%
Centralne ogrzewanie	82,52%
Gaz sieciowy	11,02%

Źródło: GUS 31.12.2019

Biorąc pod uwagę instalacje techniczno-sanitarne 98,91% mieszkań przyłączonych jest do wodociągu, 96,81% nieruchomości wyposażonych jest w ustęp spłukiwany, 94,49% mieszkań posiada łazienkę, 82,52% korzysta z centralnego ogrzewania, a 11,02% z gazu sieciowego.

Zwiększająca się ilość mieszkań oddanych do użytku jak również coraz większy metraż nieruchomości wynikać może z odrolnienia terenów i podjęcia na tych terenach prac budowlanych prowadzących do powstania licznych nowych osiedli.

2.2.4. Rynek pracy i rejestr REGON

W gminie Malbork na 1000 mieszkańców pracuje 76 osób.

Jest to wynik znacząco niższy niż w Województwie Pomorskim oraz w całej Polsce. 50,8% wszystkich pracujących ogółem stanowią kobiety, a 49,2% mężczyźni.

Wykres 7: Zatrudnienie przedstawione pod względem płci

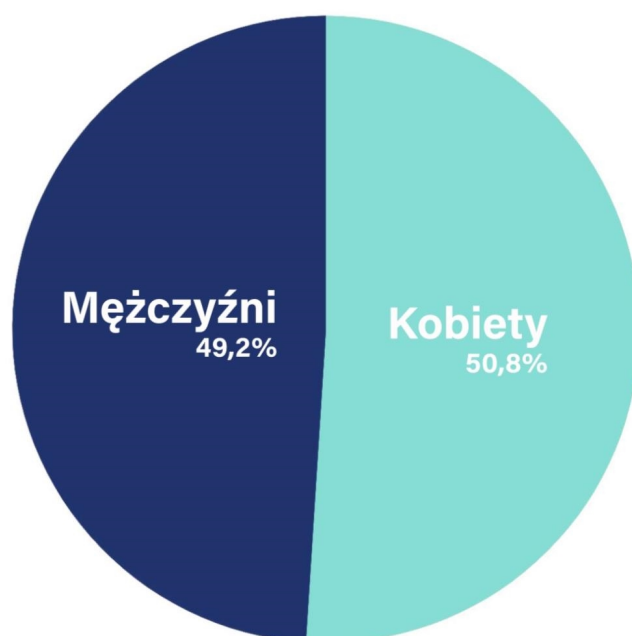

Tabela 13: Pracujący w gminie według płci

	2016	2017	2018	2019
Ogółem	381	340	366	328
Mężczyźni	180	170	180	142
Kobiety	201	170	186	186

Źródło: GUS 31.12.2019

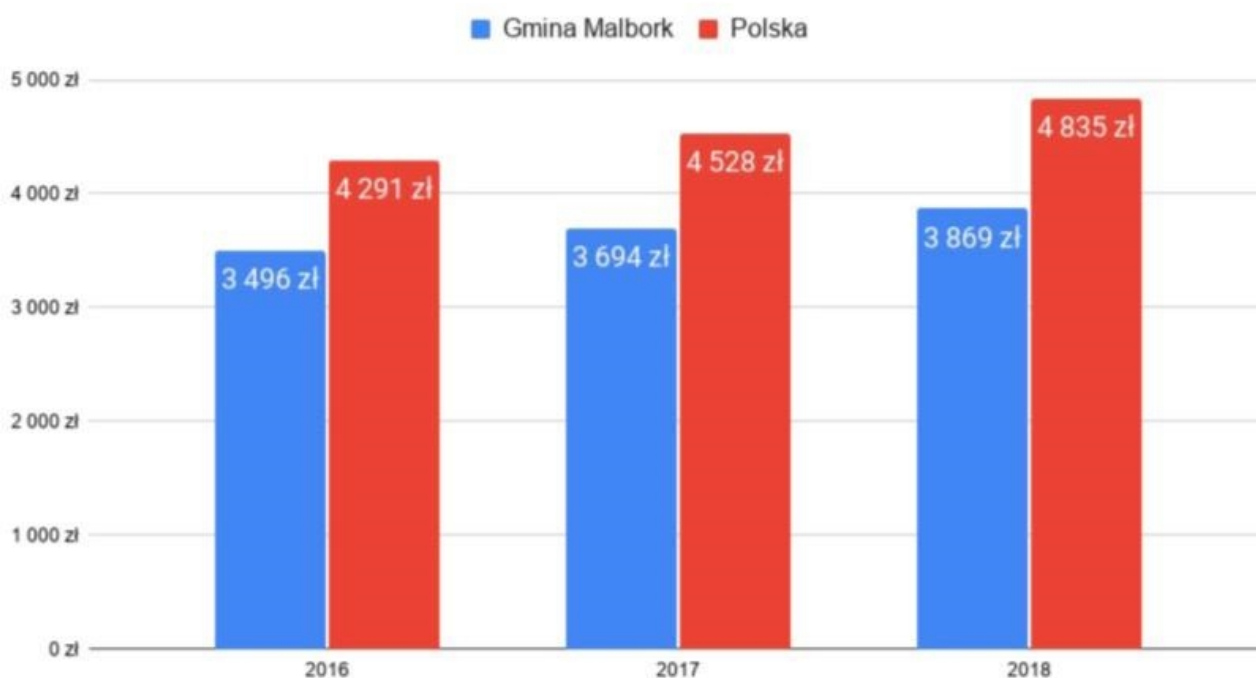
Na przestrzeni lat zaobserwować można spadek zatrudnienia, szczególnie w grupie mężczyzn. Może wskazywać to na migracje do innych miast lub państw.

Tabela 14: Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie Malbork i Polsce w latach 2016-2018

	Gmina Malbork	Polska	Relacja w stosunku do średniej krajowej (Polska =100)
2016	3496	4291	81,5
2017	3694	4528	81,6
2018	3869	4835	80

Źródło: GUS 31.12.2019

Wykres 8: Średnie miesięczne wynagrodzenie brutto w Gminie Malbork i Polsce w latach 2016-2018

W 2018 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w gminie Malbork wynosiło 3 868,76 PLN, co odpowiada 80.00% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Wśród aktywnych zawodowo mieszkańców gminy Malbork 272 osób wyjeżdża do pracy do innych gmin, a 61 pracujących przyjeżdża do pracy spoza gminy - tak więc saldo przyjazdów i wyjazdów do pracy wynosi -211.

W gminie Malbork w roku 2019 w rejestrze REGON zarejestrowanych było **479 podmiotów gospodarki narodowej**, z czego 387 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 43 nowe podmioty, a 29 podmiotów zostało wyrejestrowanych.

Tabela 15: Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON

Podmioty wpisane w REGON: 479	
Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	20
Przemysł i budownictwo	125
Pozostała działalność	334
Osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą	387
Podmioty nowo zarejestrowane	43
Podmioty wyrejestrowane	29

Źródło: GUS 31.12.2019

Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w gminie Malbork najczęściej (33) jest stanowiących spółki cywilne.

Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najczęściej (468) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 4,2% (20) podmiotów jako rodzaj działalności deklaruowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaruowało 26,1% (125) podmiotów, a 69,7% (334) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w gminie Malbork najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (26.4%) oraz Budownictwo (15.5%).

2.2.5. Finanse publiczne

Suma wydatków z budżetu gminy Malbork wyniosła w 2018 roku 26,5 mln złotych, co daje 5,6 tys złotych w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Oznacza to wzrost wydatków o 26,9% w porównaniu do roku 2017.

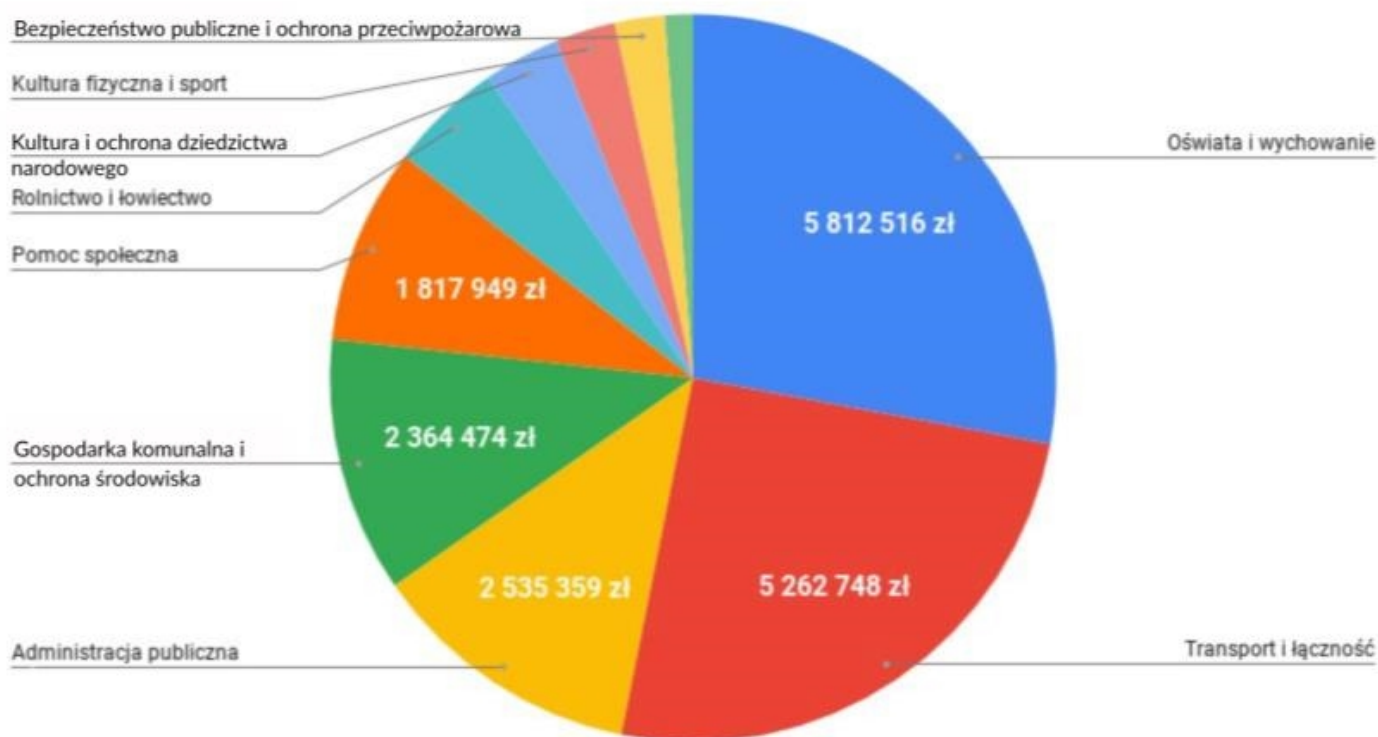
Największa część budżetu gminy Malbork - 21,9% została przeznaczona na Dział 801 - Oświata i wychowanie. Dużą część wydatków z budżetu przeznaczona została na Dział 600 - Transport i łączność (19,8%) oraz na Dział 750 - Administracja publiczna (9,6%). Wydatki inwestycyjne stanowiły 7,0 mln złotych, czyli 26,3% wydatków ogółem.

Tabela 16: Wydatki budżetu w Gminie Malbork według działu

	Dział	Ogółem (w zł)	Procent budżetu
801	Oświata i wychowanie	5 812 516	21,9%
600	Transport i łączność	5 262 748	19,8%
750	Administracja publiczna	2 535 359	9,6%
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	2 364 474	8,9%
852	Pomoc społeczna	1 817 949	6,9%
10	Rolnictwo i łowiectwo	1 053 416	4%
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	703 596	2,7%
926	Kultura fizyczna i sport	556 095	2,1%
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	461 598	1,7%
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	263 027	1%

Źródło: GUS 31.12.2019

Wykres 9: Wydatki budżetu w Gminie Malbork według działu

2.2.6. Edukacja

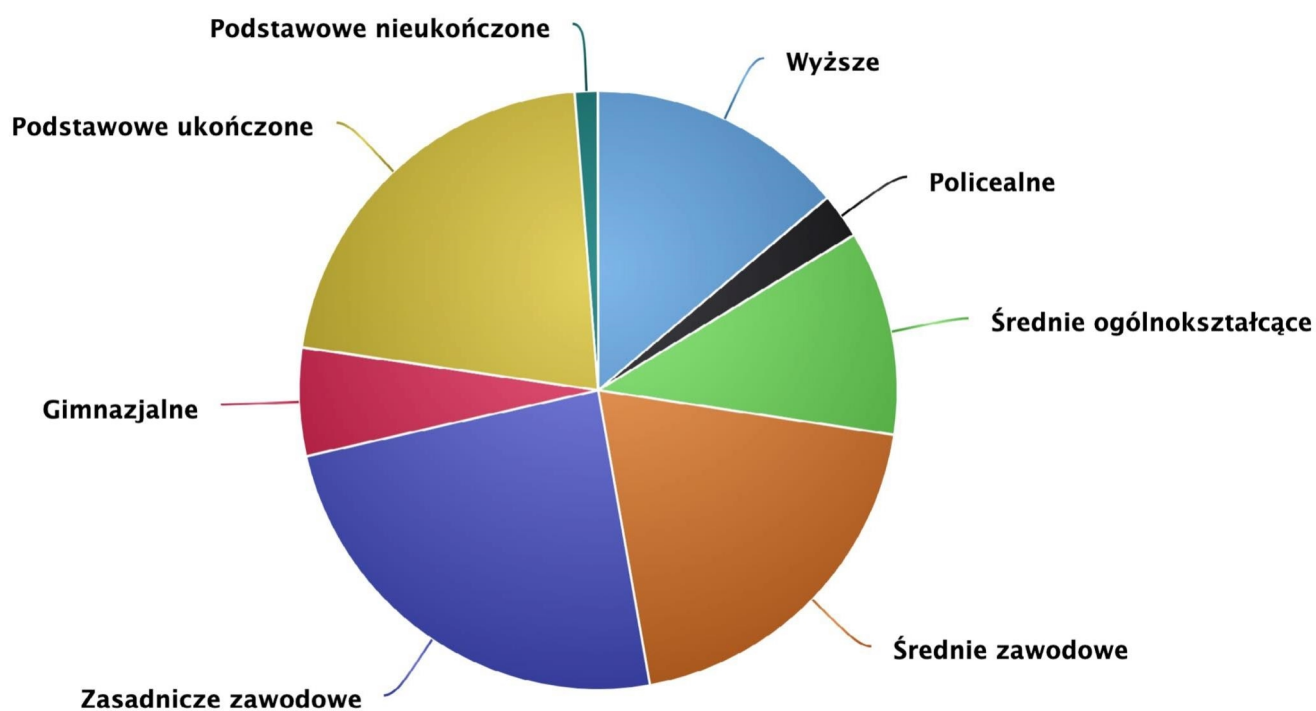
1 278 mieszkańców gminy Malbork jest w wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) (w tym 636 kobiet oraz 642 mężczyzn). Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku 13,9% ludności posiada wykształcenie wyższe, 2,4% wykształcenie policealne, 11,1% średnie ogólnokształcące, a 19,9% średnie zawodowe. Wykształceniem zasadniczym zawodowym legitymuje się 24,2% mieszkańców gminy Malbork, gimnazjalnym 5,8%, natomiast 21,5% podstawowym ukończonym. 1,2% mieszkańców zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej. W porównaniu do całego województwa pomorskiego mieszkańcy gminy Malbork mają niższy poziom wykształcenia.

W roku 2018 w gminie Malbork funkcjonowały 2 szkoły podstawowe w których w 18 oddziałach uczyło się 318 uczniów (164 dziewczęta oraz 154 chłopcy). Dla porównania w 2008 roku w gminie Malbork również działały 2 szkoły podstawowe, w których w 12 oddziałach uczyło się

161 uczniów (72 uczennice oraz 89 uczniów).

W grupie wiekowej 3-24 lata na poziomie podstawowym (7-12 lat) kształci się 32,2% ludności (33,0% wśród dziewczynek i 31,3% wśród chłopców). Na 1 oddział w szkołach podstawowych przypada 17,7 uczniów. (Źródło: GUS 31.12.2018)

Wykres 10: Wykres przedstawiający poziom wykształcenia w Gminie Malbork w 2011 roku

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

Tabela 17: Współczynnik skolaryzacji brutto w porównaniu do Województwa Pomorskiego i całej Polski

	Współczynnik skolaryzacji brutto (stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach do osób w wieku 7-12lat)
Gmina Malbork	61,27
Województwo pomorskie	94,99
Polska	95,46

Źródło: GUS 31.12.2018

Współczynnik skolaryzacji brutto (Stosunek wszystkich osób uczących się w szkołach podstawowych do osób w wieku 7-12 lat) wynosi 61,27.

W grupie wiekowej 3-24 lat na poziomie ponadgimnazjalnym (16-18 lat) kształcą się 16,4% mieszkańców (15,3% wśród dziewczynek i 17,6% wśród chłopców). W przedziale wiekowym 19-24 lat odpowiadającym edukacji w szkołach wyższych uczyło się 24,3% mieszkańców gminy Malbork, co stanowiło 24,8% kobiet i 23,7% mężczyzn. (Źródło: GUS 31.12.2018)

Tabela 18: Liczba uczniów w placówkach oświatowych

Placówki oświatowe	Rok szkolny			
	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Przedszkola (A)	54	70	70	85
Szkoły podstawowe (B)	136	160	197	107
Szkoły gimnazjalne (C)	71	46	21	likwidacja

Źródło : Urząd Gminy Malbork

2.2.7. Kultura, rekreacja i noclegi

Jedną ze znaczących atrakcji regionu są żuławskie wioski z pozostałościami dawnej zabudowy oraz inne zabytki związane z trzema najważniejszymi na Żuławach wyznaniem. Najbardziej znaną atrakcją jest niewątpliwie cmentarz menonicki w Stogach. Największa na Żuławach nekropolia mennonitów jest pokazowym zabytkiem gminy Malbork. Ogólnodostępny cmentarz Mennonicki znajduje się zaraz za współczesnym kościołem katolickim i cmentarzem przykościelnym, na jego terenie możemy zobaczyć wiele menonickich nagrobków, głównie w formie stel wykonanych z piaskowca, z kolei w samym centrum stoi ogromny dąb, rosnący tutaj od czasu założenia cmentarza.

Po przedwojennych, bogatych, żuławskich gospodarzach pozostały olbrzymie domy podcieniowe, w których po wojnie lokowano po kilka rodzin. Ich rozmiary dochodziły do 700 m² powierzchni użytkowej. Dziś większość z nich, z braku środków i upływu czasu, niszczeje.

Na terenie Gminy Malbork rozwija się agroturystyka oferująca zakwaterowanie dla turystów, jak również możliwość jazdy konnej, gry w paintball, czy rekreacji na boisku sportowym. Gmina oferuje też szereg ścieżek rowerowych z pięknymi widokami gra zagrody holenderskie w miejscowościach Lasowice Wielkie, Kościelecзки i Stogi.

Dom podcieniowy w Lasowicach Wielkich
Źródło: <https://infogdansk.pl/zulawskie-domy-podcieniowe/>

3. POMOC SPOŁECZNA

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malborku powołany został Uchwałą Nr I /7/90 Rady Gminy w Malborku z dnia 8 lutego 1990 roku i działa w szczególności w oparciu o przepisy ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (tj. Dz. U. z 2009 r., nr 175, poz. 1362 ze zm.).

Ośrodek realizuje:

- zadania własne gminy;
- zadania własne gminy o charakterze obowiązkowym;
- zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę – zgodnie z treścią przepisów ustawy o pomocy społecznej.

Podstawowym zadaniem Ośrodka jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienie im bytowania w warunkach odpowiadającym godności człowieka poprzez działania takie jak:

- umożliwianie osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia oraz zapobieganie powstaniu tych sytuacji,
- zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwianie im bytowania w warunkach odpowiadających godności człowieka,
- doprowadzanie do życiowego usamodzielniania osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem,

Zadania Ośrodka w zakresie pomocy społecznej obejmują w szczególności:

- tworzenie warunków organizacyjnych funkcjonowania pomocy społecznej w tym rozbudowę infrastruktury socjalnej,
- analizę oceny zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia pomocy społecznej,
- przyznawanie i wypłacanie świadczeń przewidzianych ustawą o pomocy społecznej oraz innymi przepisami,
- pobudzanie społecznej aktywności w zaspokajaniu niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin,
- pracę socjalną, rozumianą jako działalność zawodowa skierowana na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzeniu warunków sprzyjających temu celowi,
- projektowanie budżetu w celu zapewnienia środków i warunków realizacji zadań Ośrodka,

Ośrodek współdziała z prowadzącymi działalność na terenie Gminy Malbork organizacjami społecznymi, Kościołem Katolickim, innymi Kościołami, związkami wyznaniowymi, fundacjami, stowarzyszeniami, pracodawcami oraz osobami fizycznymi i prawnymi w celu realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej.

3.1. Wsparcie dla rodzin

Tabela 19: Liczba osób i rodzin objętych pomocą materialną i socjalną w latach 2016 - 2019

Rok	Liczba osób	Liczba rodzin
2016	373	136
2017	307	139
2018	243	106
2019	167	90

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malborku

Wykres 11: Liczba osób i rodzin objętych pomocą materialną i socjalną w latach 2016 - 2019

Liczba osób oraz rodzin objętych pomocą społeczną znacząco spadła w latach 2016-2019.

Tabela poniżej przedstawia charakterystykę typów i ilość rodzin objętych pomocą społeczną. Dane wskazują na spadek ilości rodzin objętych pomocą społeczną. Może mieć to związek z pojawieniem się programów Rodzina 500+, który znacznie korzystnie wpłynął na sytuację materialną rodzin, jak również zwiększoną ilością wyjazdów zagranicznych w celach zarobkowych.

Tabela 20: Typy rodzin objętych pomocą społeczną

Rok		2016	2017	2018	2019
Rodziny ogółem		155	147	106	95
Liczba dzieci	1	43	51	50	38
	2	32	29	19	22
	3	23	21	11	7
	4	24	26	11	7
	5 i więcej	33	20	15	21
Rodziny z dziećmi ogółem		77	40	38	36
Rodziny niepełne ogółem		17	7	10	7
Rodziny emerytów i rencistów ogółem		39	34	42	36

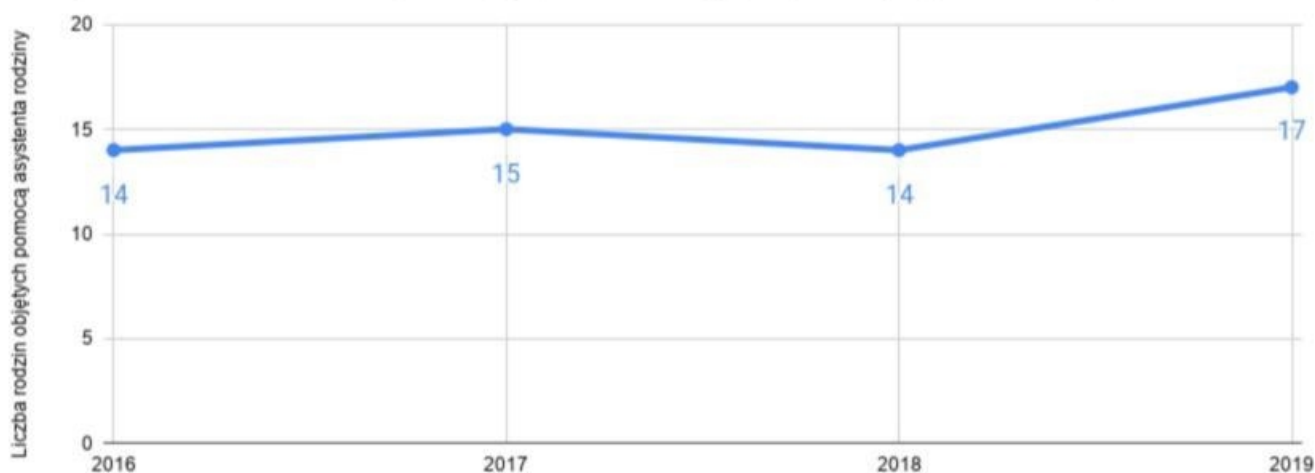
Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malborku

Tabela 21: Liczba rodzin z dziećmi objętych pomocą asystenta rodziny

2016	2017	2018	2019
14	15	14	17

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malborku

Wykres 12: Liczba rodzin posiadających dzieci objętych pomocą asystenta rodziny

Szczegółowe zadania asystenta określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U 2019 poz.1111), do których należy m. in.:

1. opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym;
2. opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej;
3. udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
4. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
5. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
6. udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi;
7. wspieranie aktywności społecznej rodzin;
8. motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
9. udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
10. motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
11. udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
12. podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
13. prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
14. realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”
15. prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
16. dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku,
17. monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
18. sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
19. współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
20. współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą roboczą.

Asystent rodziny pracuje z rodziną w oparciu o plan pracy z rodziną. Współpraca z rodziną jest długofalowa, w zależności od potrzeb rodziny prowadzona średnio przez 2-3 lata. W przypadku braku współpracy rodziny w realizacji planu pracy możliwe jest podjęcie decyzji o wcześniejszym zakończeniu pracy asystenta.

Liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekraczać 15.

Po 2016 roku każdego roku wzrasta liczba rodzin objętych pomocą asystenta rodziny.

Tabela 22: Powody przyznania pomocy potrzebującym mieszkańcom Gminy Malbork

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin			
	2016	2017	2018	2019
Ubóstwo	95	56	33	20
Bezdomność	11	6	11	10
Potrzeba ochrony macierzyństwa	60	14	15	6
Wielodzietność	53	12	15	4
Bezrobocie	85	63	53	43
Niepełnosprawność	26	60	35	29
Długotrwała lub ciężka choroba	11	3	44	31
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego, w tym:	14	17	14	14
Przemoc w rodzinie	15	3	0	4
Alkoholizm	28	22	13	29
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	4	2	3	1
Zdarzenia losowe	1	0	0	0

Źródło: Urząd Gminy Malbork

Z powyższej tabeli wynika bezpośrednio iż ilość pojedynczych jednostek jak i całych rodzin objętych pomocą materialną i socjalną w latach 2016-2019 znacząco spadła. Stało się tak mimo generalnego wzrostu ilości ludności Gminy. Przyczyną może być spadek stopy bezrobocia zaobserwowany w tych latach (które i tak jest nadal bardzo wysokie) jak również wzrost wynagrodzenia. Ponadto z tabel i wykresów przedstawionych w rozdziale 2.2.3 wskazuje na wzrost jakości życia wynikający z sytuacji mieszkaniowo-sanitarnej. Zostaje oddanych do użytku coraz więcej mieszkań a co więcej średni metraż mieszkania w przeliczeniu na mieszkańca również zwiększa się regularnie. Tabela 22 wskazuje również na spadek ilości problemów społecznych związanych z ubóstwem, wielodzietnością oraz potrzebą ochrony macierzyństwa. Niezmiernie istotny jest również wpływ programu „Rodzina 500+” oraz „Dobry start”, które znacząco wpłynęły na sytuację materialną i jakość życia rodzin.

Rok 2018 charakteryzował się znaczącym wzrostem w zakresie pomocy dla rodzin niepełnych w porównaniu do innych lat i pozostałych parametrów. Mimo iż rok 2017 wskazuje na wzrost przyrostu naturalnego, a ilość małżeństw i rozwodów jak również śmiertelność są relatywnie stałe. Sytuacja taka wskazuje na znaczącą ilość rodzin żyjących w związkach konkubenckich. Przyczyną takiej sytuacji może być wciąż wysoka stopa bezrobocia oraz wciąż istniejący deficyt mieszkaniowo-sanitarny.

Pomoc dla rodziny w postaci świadczeń wprowadzonych przez programy państwowe.

Program "Rodzina 500+" jest finansowym fundamentem wsparcia rodzin. Program wszedł w życie 1 kwietnia 2016 roku i przyczynił się do znacznej poprawy sytuacji materialnej rodzin, wzmocnił je i nadał należyty priorytet. W 2016 roku łączne wydatki budżetu państwa na rzecz rodzin wyniosły 1,78 proc. Produktu Krajowego Brutto. W 2017 roku wyniosły one już 3,11 proc. PKB. Jest to wzrost o 75 proc.

Program Rodzina 500+ realizuje trzy podstawowe cele: wpływa na wzrost liczby urodzeń (współczynnik dzietności wzrósł z 1,29 w 2015 roku do 1,45 w 2017 roku) ogranicza ubóstwo, w szczególności wśród dzieci (w latach 2015-2017 ubóstwo skrajne spadło z 6,5 do 4,3 proc.) oraz stanowi inwestycję w rodzinę.

Zgodnie ze zmianami wprowadzonymi w Programie „Rodzina 500+”, od 1 lipca 2019 roku świadczenie wychowawcze przysługuje na każde dziecko do ukończenia 18. roku życia, bez względu na dochód osiągniany przez rodzinę.

Rozszerzona formuła Programu pozwala na poprawę jakości życia wszystkich polskich rodzin mających na utrzymaniu dzieci i stanowi dopełnienie kompleksowej polityki państwa wobec rodzin.

Tabele poniżej wskazują również na znaczącą ilość osób objętych pomocą w ramach programu Rodzina 500+ i Dobry start 300+

Tabela 23: Dane dotyczące wydatków na świadczenia wychowawcze (500 +) sfinansowane z dotacji celowej państwa z budżetu państwa

L.p.	Wyszczególnienie	2016	2017	2018	2019
1	Liczba dzieci na które przysługuje świadczenie wychowawcze	613	684	603	962
2	Liczba wypłaconych świadczeń w roku	5176	6832	6292	8451
3	W tym w ramach koordynacji	54	94	124	256
4	Wydatki poniesione w danym roku	2 583 111	3 397 838	3 139 635	4 214 920
5	W tym w ramach koordynacji	27 000	47 000	62 000	129 307
6	Liczba złożonych wniosków papierowo	343	362	293	211
7	Liczba złożonych wniosków elektronicznie	74	77	115	431
8	Liczba złożonych wniosków łącznie	417	439	408	642

Źródło: GOPS Malbork

Świadczenie dobry start przysługuje rodzicom, opiekunom faktycznym, opiekunom prawnym, rodzinom zastępczym, osobom prowadzącym rodzinne domy dziecka, dyrektorom placówek opiekuńczo-wychowawczych, dyrektorom regionalnych placówek opiekuńczo-terapeutycznych – raz w roku na dziecko; jak również osobom uczącym się – raz w roku z przeznaczeniem na wydatki związane z rozpoczęciem nauki.

Poniższa tabela przedstawia wzrost ilości złożonych wniosków w latach 2016-2019.

Tabela 24: Dane dotyczące zadań z zakresu rządowego programu „DOBRY START”

L.p.	Wyszczególnienie	rok szkolny 2016/2017	rok szkolny 2017/2018	rok szkolny 2018/2019	rok szkolny 2019/2020
1	Liczba złożonych wniosków papierowo	0	0	463	464
2	Liczba złożonych wniosków elektronicznie	0	0	229	300
3	Liczba złożonych wniosków łącznie	0	0	692	764

Źródło: GOPS Malbork

3.2. Rodzinna piecza zastępcza

Tabela 25: Rodziny zastępcze funkcjonujące na terenie Gminy Malbork w latach 2016-2019

Typy rodziny zastępczej	2016		2017		2018		2019	
	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Rodzina zastępcza spokrewniona z dzieckiem	66	81	60	75	53	64	49	58
Rodzina zastępcza niezawodowa	26	29	24	26	20	23	20	26
Rodziny zastępcze zawodowe (łącznie)	5	15	4	10	4	17	3	8
Razem	106	175	95	157	83	146	79	138

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Malbork

W latach 2016-2019 zaobserwować można spadek ilości zarówno liczby rodzin zastępczych, jak i ilości dzieci objętych opieką rodziny zastępczej.

We wszystkich latach widoczna jest tendencja do umieszczania dzieci pod opieką rodziny zastępczej spokrewnionej z dziećmi. Przypadki takie stanowią we wszystkich latach nieco mniej niż połowę wszystkich rodzin oraz wszystkich dzieci przebywających pod opieką rodziny zastępczej. Na terenie miasta Malbork znajduje się Rodzinny Dom Dziecka, gdzie znajdują się również dzieci z Gminy Malbork.

3.3. Bezrobocie

Tabela 26: Pracujący na 1000 osób w Gminie Malbork, Województwie Pomorskim i w całej Polsce w roku 2018

	Ilość pracujących na 1000 osób
Gmina Malbork	76
Województwo Pomorskie	251
Polska	251

Źródło: GUS 31.12.2018

Tabela 27: Stopa bezrobocia rejestrowanego w PUP Malbork w latach 2016-2019

	Gmina Malbork	Województwo Pomorskie	Polska
2016	16,7	7,1	8,2
2017	12,1	5,4	6,6
2018	11,5	4,9	5,8
2019	10	4,4	5,2

Źródło: GUS 31.12.2019

Ilość osób pracujących na 1000 osób wynosi w Gminie Malbork 76 stanowiąc wynik rażąco niski w porównaniu do Województwa Pomorskiego i całej Polski gdzie relacja ta wynosi 251 osób pracujących na 1000 osób.

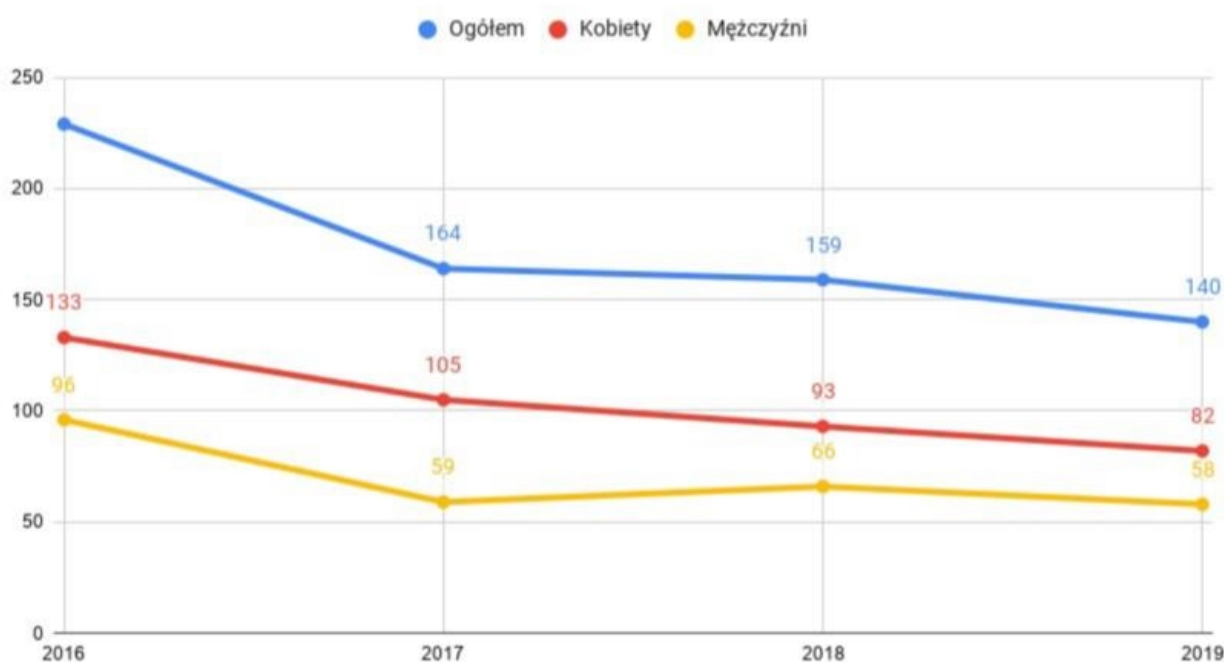
Bezrobocie rejestrowane w gminie Malbork wynosiło w 2019 roku 10,0% (12,9% wśród kobiet i 7,7% wśród mężczyzn). Jak przedstawia powyższa tabela wykazuje tendencje spadkowe podobnie jak ma to miejsce w Województwie Pomorskim i w całym kraju.

Tabela 28: Bezrobotni zarejestrowani w PUP Malbork według płci

	2016	2017	2018	2019
Ogółem	229	164	159	140
Kobiety	133	105	93	82
Mężczyźni	96	59	66	58

Źródło: GUS 31.12.2019

Wykres 13: Bezrobotni zarejestrowani w PUP Malbork według płci w latach 2016-2019

Źródło: GUS 31.12.2019

Tabela 29: Osoby bezrobotne z prawem do zasiłku w latach 2017-2019 w gminie Malbork i powiecie malborskim

Jednostka:	Gmina Malbork			Powiat Malbork			
	Rok:	2017	2018	2019	2017	2018	2019
Bezrobocie ogółem		164	159	140	2258	2203	1712
Kobiety		105	93	82	1439	1424	1125
Mężczyźni		59	66	58	819	779	587
Bezrobotni z prawem do zasiłku		34	33	35	464	411	323
Kobiety z prawem do zasiłku		23	23	18	294	266	214
Mężczyźni z prawem do zasiłku		11	10	17	170	145	109

Źródło: PUP Malbork 2019

Osoby bezrobotne z prawem do zasiłku stanowiły ok. 20% ogółu bezrobotnych w latach 2017 i 2018, natomiast 25% ogółu bezrobotnych w roku 2019, w którym to stopa bezrobocia znacząco spadła. Ilość bezrobotnych kobiet z prawem do zasiłku jest wyższa niż bezrobotnych mężczyzn, którym zasiłek został przyznany.

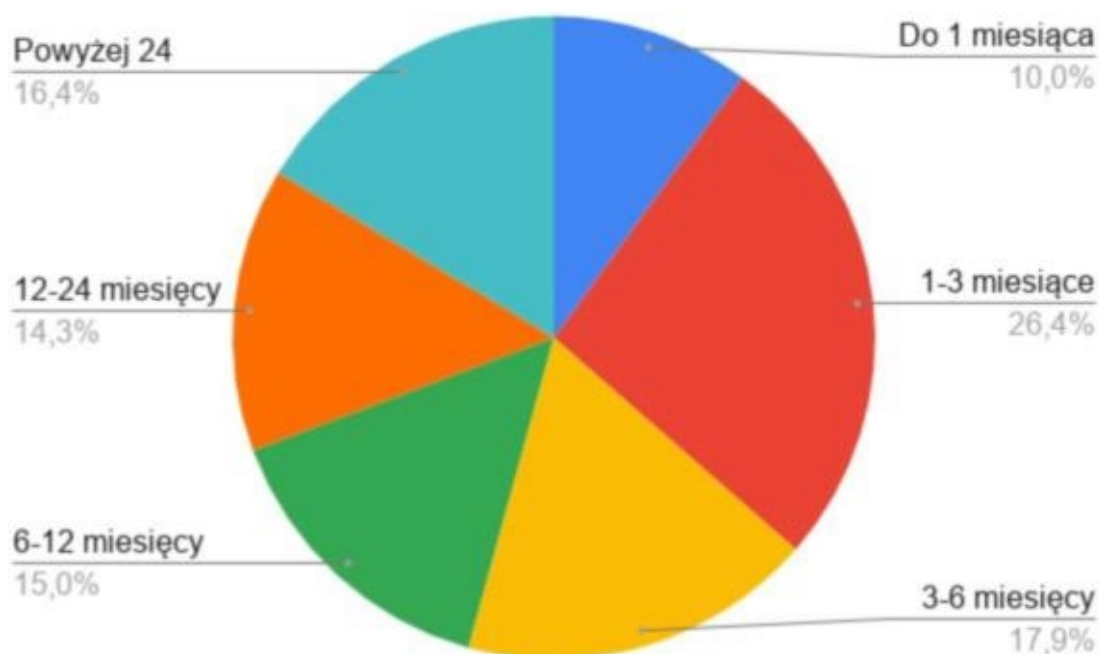
Tabela 30: Ilość bezrobotnych w stosunku do czasu pozostawania bez pracy

Według czasu pozostawania bez pracy w miesiącach	2017	2018	2019
Do 1 miesiąca	17	20	14
1-3 miesiące	40	43	37
3-6 miesięcy	29	19	25
6-12 miesięcy	26	24	21
12-24 miesięcy	22	27	20
Powyżej 24 miesięcy	30	26	23

Źródło: PUP Malbork 2019

W latach 2017-2019 największą grupę osób bezrobotnych stanowiły osoby przebywające w tym stosunku do pracy w okresie od 1 do 3 miesięcy, co wskazuje iż znacząca ilość osób podejmuje pracę w okresie od 3 do 6 miesięcy. Istotnym jest fakt, iż drugą najliczniejszą grupę stanowią osoby pozostające bezrobotne w okresie dłuższym niż 1 rok.

Wykres 14: Procent bezrobotnych w stosunku do czasu pozostawania bez pracy

Źródło: PUP Malbork 2019

Tabela 31: Ilość bezrobotnych w stosunku do stażu pracy

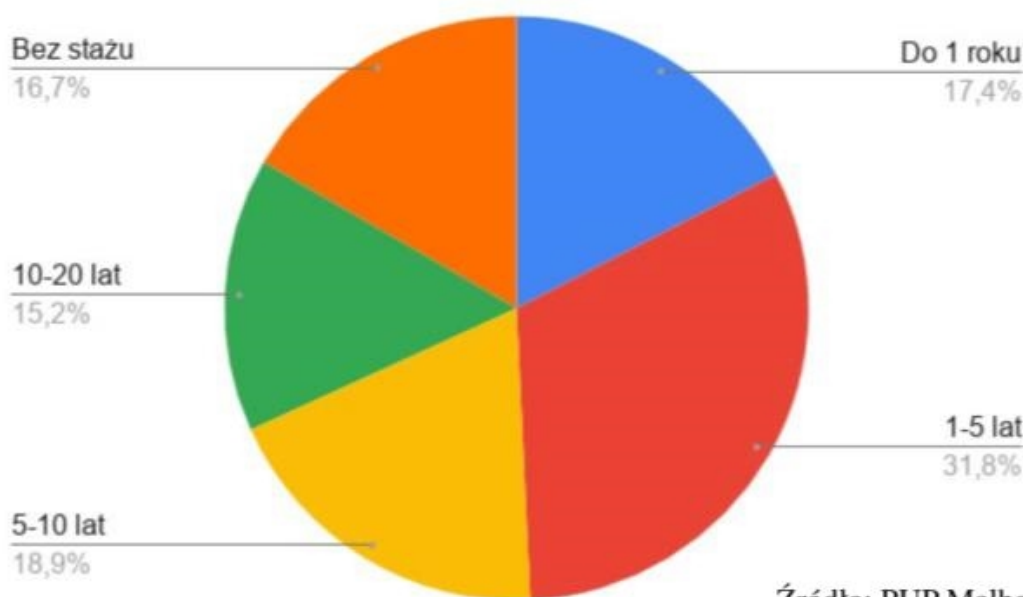
Według stażu pracy	2017	2018	2019
Do 1 roku	27	26	23
1-5	47	47	42
5-10	24	30	25
10-20	34	26	20
Bez stażu	22	21	22

Źródło: PUP Malbork 2019

W latach 2017-2019 najliczniejszą grupę stanowiły osoby bezrobotne o stażu pracy od 1 do 5 lat. Wskazuje to iż w najtrudniejszej sytuacji znajdują się w większości osoby wchodzące na rynek pracy. Osoby te bardzo często zobowiązane były jedno - dwuletnią umową, która po tym okresie nie została przedłużona z racji na koszty pracodawcy bądź po wstępnym okresie 1-2 lat, oferta zaproponowana przez pracodawcę nie spełniała wymagań pracownika. Naturalnie tendencja taka może wskazywać również na niewystarczające kwalifikacje zawodowe osób wchodzących na rynek pracy.

W roku 2017 drugą znaczącą grupę stanowią osoby bezrobotne o stażu pracy między 10 a 20 lat. Ta grupa jednak maleje w kolejnych latach by w 2019 roku stanowić najmniej liczną spośród grup osób bezrobotnych, co może wskazywać na zmniejszenie zjawiska redukcji miejsca pracy wśród osób doświadczonych zawodowo (pozostających w dłuższej relacji pracowniczej względem jednej jednostki).

Wykres 15: Procent bezrobotnych w stosunku do stażu pracy

Źródło: PUP Malbork 2019

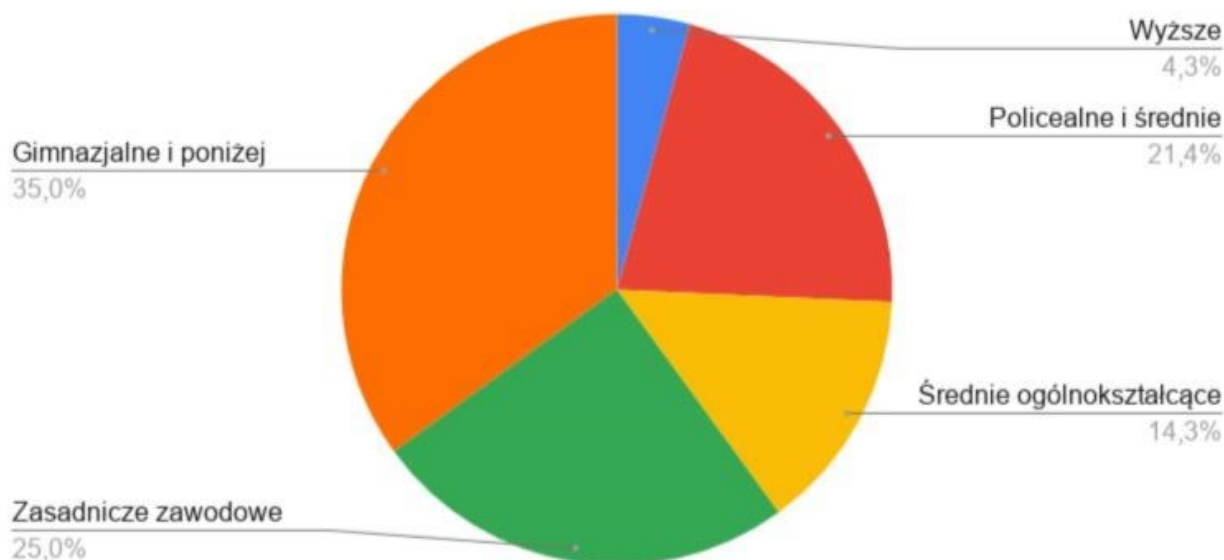
Tabela 32: Występowanie bezrobocia w zależności od rodzaju wykształcenia

Według poziomu wykształcenia	2017	2018	2019
Wyższe	8	3	6
Policealne i średnie zawodowe	29	34	30
Średnie ogólnokształcące	21	20	20
Zasadnicze zawodowe	47	45	35
Gimnazjalne i poniżej	59	57	49

Źródło: PUP Malbork 2019

Powyższa tabela wskazuje iż w latach 2017-2019 relacja bezrobocia do wykształcenia pozostaje ustabilizowana. Największe bezrobocie występuje wśród osób posiadających najniższe wykształcenie - gimnazjalne i poniżej. Następnie we wszystkich latach zaobserwować można spadek ilości zarejestrowanych osób bezrobotnych wraz ze wzrostem poziomu wykształcenia.

Wykres 16: Występowanie bezrobocia w zależności o rodzaju wykształcenia

Źródło: PUP Malbork 2019

Wraz ze spadkiem stopy bezrobocia zarówno wśród kobiet jak i mężczyzn odnotowano zmniejszoną ilość udzielonej pomocy z powodu ubóstwa (tabela 22). Jak wskazuje tabela 22 również ilość pomocy materialnej i socjalnej wynikającej z powodu problemu jakim jest bezrobocie spadła na przestrzeni lat 2016-2019 prawie dwukrotnie.

3.4. Uzależnienia

Tabela 33: Działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Działania	Lata			
	2016	2017	2018	2019
(A) Liczba nowych osób zgłoszonych na Komisję	10	6	12	12
(B) Liczba wysłanych zaproszeń na Komisję	22	41	43	37
(C) Liczba osób z którymi przeprowadzono rozmowy o podjęcie leczenia dobrowolnie	17	18	21	16
(D) Liczba osób skierowanych na przymusowe leczenie	3	6	5	8

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malborku

Problematyka walki z uzależnieniami prezentuje tendencję wzrostową zarówno w aspekcie zwiększającej się ilości zgłoszeń oraz zaproszeń na Komisję, jak również w aspekcie ilości osób zgłaszających się dobrowolnie i przymusowo na leczenie. **Tendencja wzrostowa jest skorelowana ze zwiększającą się liczbą ludności w tym okresie jak również ze zmniejszeniem się stopy bezrobocia.**

Problem wynikający z uzależnień jest niestety wciąż narastający. W latach 2016-2019 zwiększała się ilość osób zgłaszanych na Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W latach tych zwiększyła się również ilość wysłanych przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zaproszeń. Mimo iż liczba osób, które dobrowolnie poddały się leczeniu jest relatywnie stała, liczba osób skierowanych na przymusowe leczenie wzrasta w omawianym okresie czasu.

3.5. Niepełnosprawność

Na świecie żyje ponad 650 milionów osób niepełnosprawnych. Liczba ta zwiększa się co roku. 80% z nich pochodzi z krajów o niskim dochodzie i pozbawionych jest dostępu do podstawowych usług państwa, takich jak opieka medyczna, rehabilitacja czy edukacja. Niepełnosprawność to ograniczenie lub brak zdolności do wykonywania czynności w sposób lub w zakresie uważanym za normalny dla człowieka, wynikające z uszkodzenia i upośledzenia funkcji organizmu.

Jest to definicja przyjęta 1980 przez Światową Organizację Zdrowia (WHO). Określenie „niepełnosprawność” jest często używane wymiennie z określeniem „inwalidztwo”, choć zakresy obu pojęć nie w pełni się pokrywają, a niepełnosprawność jest pojęciem szerszym, obejmującym także aspekt aktywności życiowej.

Za osoby niepełnosprawne wg WHO uważa się osoby, które nie mogą samodzielnie, częściowo lub całkowicie, zapewnić sobie możliwości normalnego życia indywidualnego i społecznego na skutek wrodzonego lub nabytego upośledzenia fizycznego lub psychicznego sprawności. Przyjęto podział skutków choroby na: uszkodzenia, niezdolność i ograniczenie w rolach. Uszkodzenie dotyczy nieprawidłowości budowy i wyglądu ciała oraz funkcji narządów lub układów, niezależnie od przyczyny; oznacza więc zaburzenie na poziomie narządu. Niezdolność odzwierciedla skutki uszkodzenia w wykonywaniu czynności i aktywności danej osoby. Ograniczenia w rolach są zaś następstwami uszkodzenia i niezdolności, które mają wpływ na międzyludzkie interakcje i przystosowanie do otoczenia.

System zabezpieczenia społecznego osób niepełnosprawnych w Polsce jest realizowany w ramach: powszechnego ubezpieczenia społecznego pracowników, osób pracujących na własny rachunek oraz rolników; zabezpieczenia społeczne niektórych pracowników państwowych; pomocy społecznej; wspierania zatrudnienia osób niepełnosprawnych i pracodawców, tworzących dla nich miejsca pracy. Każdy z tych systemów odrębnie definiuje uprawnienia do świadczeń związanych z niepełnosprawnością. Różne są również ich organizacja, zasilanie i zarządzanie nimi. Od 1991 działa Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych.

Niepełnosprawność u dzieci - w zależności od rodzaju i stopnia niepełnosprawności można zdecydować się na szkołę powszechną, integracyjną lub specjalną, publiczną lub niepubliczną albo specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy. Decyzja o wyborze placówki kształcenia jest istotna ze względu na samopoczucie i rozwój dziecka. W przypadku dzieci z niepełnosprawnością funkcja wychowawcza bywa istotniejsza niż edukacyjna.

Istnieją trzy zasadnicze typy szkół:

1. **powszechna** – publiczna szkoła przeznaczona dla dzieci mieszkających w jej obwodzie,
2. **integracyjna lub z oddziałami integracyjnymi** – dla uczniów pełnosprawnych i z niepełnosprawnością; na 15–20-osobową klasę przypada 3–5 dzieci z orzeczeniem o potrzebie kształcenia specjalnego,
3. **specjalna** – dla dzieci z niepełnosprawnością, zatrudnia nauczycieli z kwalifikacjami odpowiednimi do niepełnosprawności uczniów i zapewnia warunki pobytu stosowne do ich niepełnosprawności.

Na terenie Malborka działa Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy im. Marii Grzegorzewskiej do którego uczęszczają dzieci i młodzież z powiatu malborskiego w tym z terenu gminy Malbork.

W ramach ośrodka działa:

- Szkoła Podstawowa Nr 10 Specjalna (Tabela nr 36)
- Punkt Przedszkolny Specjalny (Tabela nr 37)
- Gimnazjum Nr 6 Specjalne (Tabela nr 38)
- Szkoła Branżowa I stopnia z klasami Zasadniczej Szkoły Zawodowej nr 5 w zawodach: stolarz, krawiec, blacharz samochodowy, cieśla, cukiernik, fryzjer, kucharz, lakiernik, murarz- tynkarz, piekarz, pracownik pomocniczy obsługi hotelowej, ślusarz oraz monter zabudowy i robót wykończeniowych w budownictwie (Tabela nr 39)
- Szkoła Specjalna Przystosowująca do Pracy (Tabela nr 40)

Tabela 34: Uczniowie niepełnosprawni z gminy Malbork uczący się w Szkole Podstawowej w Nowej Wsi Malborskiej

Ilość uczniów	Rok szkolny			
	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
w szkole w danym roku	0	0	1 niepełnosprawność ruchowa - afazja	2 1 - niepełnosprawność ruchowa w tym afazja 1 - autyzm w tym zespół Aspergera
z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	1	1	1	0

Źródło: Szkoła Podstawowa w Nowej Wsi Malborskiej

Tabela 35: Uczniowie niepełnosprawni uczący się w Zespole Szkół w Gminie Malbork

Ilość uczniów	Rok szkolny			
	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
w szkole w danym roku	261	276	288	282
z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	7	8	7	9

Źródło: Szkoła Podstawowa w Zespole Szkół w Gminie Malbork

Tabela 36: Szkoła Podstawowa Nr 10 Specjalna

Ilość uczniów	Rok szkolny			
	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
W szkole w danym roku	72	78	101	105
z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	45	48	57	62
z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym	15	17	30	31

Źródło: Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy im. Marii Grzegorzewskiej w Malborku

Tabela 37: Punkt Przedszkolny Specjalny

Ilość uczniów	Rok szkolny			
	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
W danym roku	11	9	7	8
z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	x	x	x	x
z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym	7	6	1	3

Źródło: Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy im. Marii Grzegorzewskiej w Malborku

Tabela 38: Gimnazjum Nr 6 Specjalne

Ilość uczniów	Rok szkolny			
	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
W szkole w danym roku	55	43	17	x
z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	28	21	9	x
z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym	22	20	7	x

Źródło: Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy im. Marii Grzegorzewskiej w Malborku

Tabela 39: Zasadnicza Szkoła Zawodowa Nr 5 Specjalna

Ilość uczniów	Rok szkolny			
	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
W szkole w danym roku	16	19	20	31
z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	16	18	19	29
z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym	x	x	x	x

Źródło: Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy im. Marii Grzegorzewskiej w Malborku

Tabela 40: Szkoła Specjalna Przystosobająca do Pracy

Ilość uczniów	Rok szkolny			
	2016/2017	2017/2018	2018/2019	2019/2020
W szkole w danym roku	21	23	30	40
z upośledzeniem umysłowym w stopniu lekkim	x	x	x	x
z upośledzeniem umysłowym w stopniu umiarkowanym	17	18	22	23

Źródło: Specjalny Ośrodek Szkolno Wychowawczy im. Marii Grzegorzewskiej w Malborku

Tabela 41: Działania podjęte na rzecz osób niepełnosprawnych w latach 2016-2019 na terenie powiatu malborskiego

Diagnoza niepełnosprawności	2016	2017	2018	2019
Świadczenia i usługi finansowane z powodu niepełnosprawności				
Ilość osób umieszczonych w DPS	24	16	18	22
Ilość osób, które otrzymały pomoc ze środków PFRON na likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych	25	83	52	62
Ilość osób, które otrzymały dofinansowanie na zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	809	638	1806	1624
Ilość osób, które otrzymały dofinansowanie na jednorazowe środki na podjęcie działalności	-	-	-	1

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie Malbork

W kwestii problemu społecznego jakim jest niepełnosprawność Gmina Malbork ściśle współpracuje z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Malborku. Ilość osób, które otrzymały wsparcie ze środków PFRON na likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych znacząco wzrosła w latach 2016-2019. Podobnie wygląda sytuacja z ilością osób, które otrzymały dofinansowanie na zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. Liczba ta wzrosła dwukrotnie w latach 2016-2019.

Poniższe tabele wskazują ilość osób skierowanych i przebywających w Domach Pomocy Społecznej. Ogólna ilość osób przebywających w Domach Pomocy Społecznej z Gminy Malbork maleje w latach 2016-2019, mimo iż ilość nowych przyjęć pozostaje w miarę ustabilizowana.

Liczba osób skierowanych do Domu Pomocy Społecznej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej była w latach 2016-2019 ustabilizowana i wahała się w granicach 1-2 osób w skali roku podobnie jak ilość osób przebywających w Domu Pomocy Społecznej z ramienia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej stanowiąc w latach 2016-2019 średnio 7 osób na rok podczas gdy ogólna ilość osób przyjętych do Domu Pomocy Społecznej utrzymywała się na poziomie średnio 20 osób, a osób przebywających w placówce zmalała znacząco od 106 w 2016 roku do 82 w 2019 roku. Koszt utrzymania osób przebywających w Domu Pomocy Społecznej znacznie wzrósł w omawianym okresie czasu co jest bezpośrednim wynikiem ogólnego wzrostu kosztów życia i utrzymania w skali krajowej.

Tabela 42: Liczba osób skierowanych i przebywających w Domach Pomocy Społecznej oraz odpłatność gminy za pobyt mieszkańców w tego rodzaju placówkach stacjonarnych w latach 2016 - 2019

Działania	Lata			
	2016	2017	2018	2019
Liczba osób skierowanych do DPS	2	1	0	1
Liczba osób przebywających w DPS	8	7	6	7
Odpłatność gminy za pobyt w DPS [w zł]	162100	162112	193079	195069

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malborku

Tabela 43: Ilość osób umieszczonych oraz przybywających w DPS z powiatu malborskiego

	2016	2017	2018	2019
Ilość osób umieszczonych w DPS	24	16	18	22
Ilość osób przebywających w DPS	106	98	82	82

Źródło: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Malborku

3.6. Sytuacja osób starszych

Przez większą część historii gatunku ludzkiego poszczególni jego przedstawiciele starzeli się, a populacje nie. Jednostki przechodziły przez typowy cykl życia, podczas kiedy struktura wiekowa społeczeństw pozostawała stosunkowo niezmienna. Odsetek ludzi starych zwykle był znikomy i nie przekraczał 2% lub 3%. Zmianę pod tym względem przyniosła druga połowa XX w. przypadający na okres intensywnie postępującego wzrostu liczby i odsetka ludzi starych. Prognozy demograficzne jednoznacznie wskazują, że proces starzenia się społeczeństw krajów europejskich zintensyfikuje się w najbliższych dekadach. Na zjawisko starzenia się ludności wpływa pośrednio szereg czynników, jak np. poziom zamożności społeczeństwa, promowany model rodziny, aktywność zawodowa kobiet, poziom opieki społecznej i ochrony zdrowia, wykształcenie ludności oraz polityka społeczna państwa. Proces starzenia się ma więc nie tylko wymiar demograficzny, ale także ekonomiczny i społeczny. Wyrazem tego są zmiany struktury konsumpcji, wzrost zapotrzebowania na niektóre usługi (np. w dziedzinie ochrony zdrowia, opieki społecznej), zmniejszenie aktywności zawodowej, zwiększenie wydatków na utrzymanie rosnącej grupy poprodukcyjnej, zmiana struktury siły roboczej, rodziny i gospodarstw domowych. Wymusza to działania ze strony państwa w zakresie dostosowania infrastruktury i nakładów finansowych na różne dziedziny życia społeczno-gospodarczego.

Polska od wielu lat plasuje się w pierwszej trzydziestce krajów demograficznie starych na świecie. W 1967 roku przekroczyła próg starości demograficznej, a próg zaawansowanej starości demograficznej – już w 1980 roku. W latach 1990-2005 udział ludności w wieku 65 lat i więcej wzrósł z 10,1% do 13,2%, a w wieku 60 lat i więcej z 14,8% do 17,1% w ogólnej strukturze społecznej. W 2001 roku było w Polsce ok. 5,6 mln osób w wieku poprodukcyjnym. Z prognoz demograficznych GUS wynika, że liczba osób w wieku emerytalnym zwiększy się do 9,6 mln w roku 2030.

Źródło: Kancelaria Senatu Biuro Analiz i Dokumentacji 2011r.

Tabela 44: Starość w danych demograficznych na terenie Gminy Malbork na rok 2019

Wiek	Liczba bezwzględna	% ogółu
60-69 lat	581	12,03%
70 lat i więcej	338	7%
Ogólna liczba ludności	4831	

Źródło: Urząd Gminy Malbork

W roku 2019 ilość osób w wieku starszym (powyżej 60 lat) stanowiła 919 osób, czyli 19,3% całej społeczności Gminy Malbork.

W latach 2016-2019 nie odnotowano nowych przyjęć osób starszych do Domu Pomocy Społecznej. Ta tendencja może wynikać z polepszających się warunków mieszkaniowo-sanitarnych w omawianych latach jak również ze wzrostu przyrostu naturalnego co mogło prowadzić do zacieśnienia relacji rodzinnych. Warto wspomnieć również o lepszej sytuacji mieszkaniowej mieszkańców Gminy Malbork omówionej w rozdziale 2.2.3.

3.7. Przestępczość

W 2019 roku w gminie Malbork stwierdzono szacunkowo (w oparciu o dane powiatowe) 88 przestępstw. Oznacza to, że na każdych 1000 mieszkańców odnotowano 18,23 przestępstw. **Jest to wartość znacznie mniejsza od wartości dla województwa pomorskiego oraz znacznie mniejsza od średniej dla całej Polski.**

Tabela 45: Przestępczość w Gminie Malbork w porównaniu z Województwem Pomorskim i całą Polską

Przestępstwa	Gmina Malbork	Gmina Malbork na 1000 mieszkańców	Województwo Pomorskie na 1000 mieszkańców	Polska na 1000 mieszkańców
Przestępstwa ogółem	88	18,3	20,67	20,75
Przestępstwa o charakterze kryminalnym	61	12,68	13,87	13,21
Przestępstwa o charakterze gospodarczym	13	2,67	4,39	4,88
Przestępstwa drogowe	6	1,27	1,66	1,86
Przestępstwa przeciwko życiu i zdrowiu	3	0,69	0,45	0,43
Przestępstwa przeciwko mieniu	35	7,19	11,38	9,85

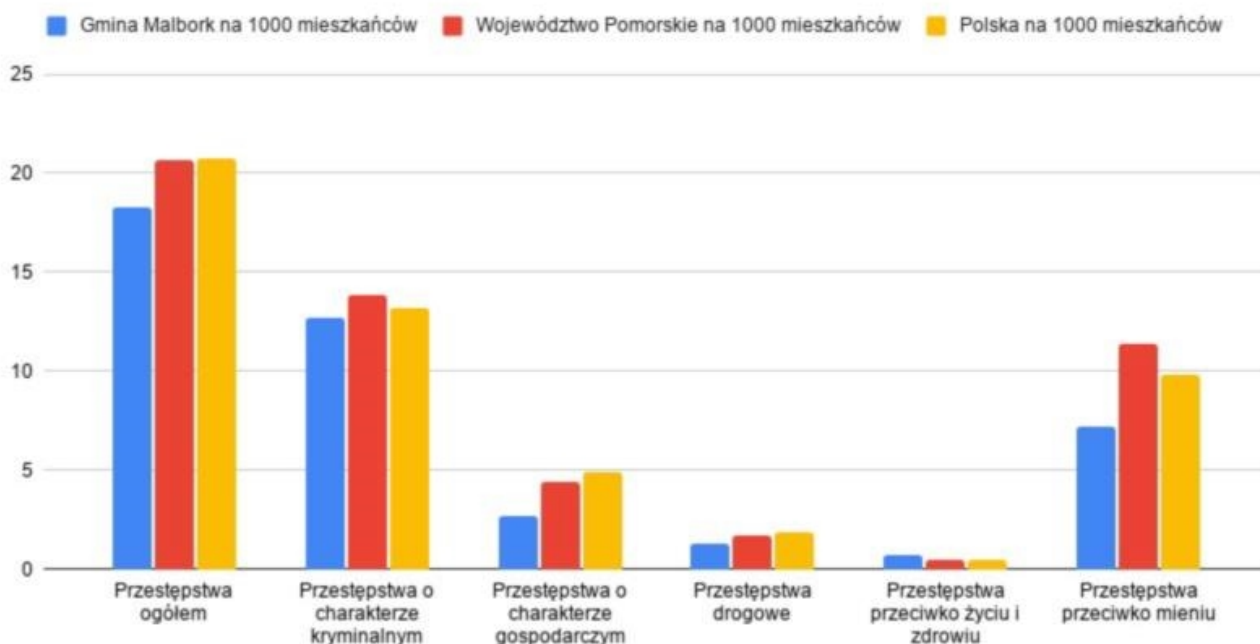
Źródło: GUS 31.12.2019

W przeliczeniu na 1000 mieszkańców gminy Malbork najczęściej stwierdzono przestępstw o charakterze kryminalnym - 12,68 (wykrywalność 69%) oraz przeciwko mieniu - 7,19 (wykrywalność 44%). W dalszej kolejności odnotowano przestępstwa o charakterze gospodarczym - 2,67 (60%), drogowe - 1,27 (98%) oraz przeciwko życiu i zdrowiu - 0,69 (90%).

Generalnie wskaźnik przestępczości jest niższy dla Gminy Malbork niż dla Województwa Pomorskiego oraz całej polski, za wyjątkiem wskaźnika przestępstw przeciwko życiu i zdrowiu, który jest wyższy zarówno od wskaźnika dla Województwa pomorskiego, jak i od wskaźnika dla całej Polski.

Wskaźnik wykrywalności sprawców przestępstw dla wszystkich przestępstw ogółem w gminie Malbork wynosi 72,70% i jest większy od wskaźnika wykrywalności dla województwa pomorskiego oraz porównywalny do wskaźnika dla całej Polski. (Źródło: GUS 31.12.2019)

Wykres 17: Przestępczość w Gminie Malbork w porównaniu z Województwem Pomorskim i całą Polską

Źródło: GUS 31.12.2019

3.8. Przemoc w rodzinie

Przemoc w rodzinie to zamierzone, wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw członkowi rodziny, naruszające prawa i dobra osobiste, powodujące cierpienie i szkody. To działanie powodujące narażenie tych osób na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające godność, nietykalność cielesną, wolność (w tym seksualną), powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienie i krzywdy moralne.

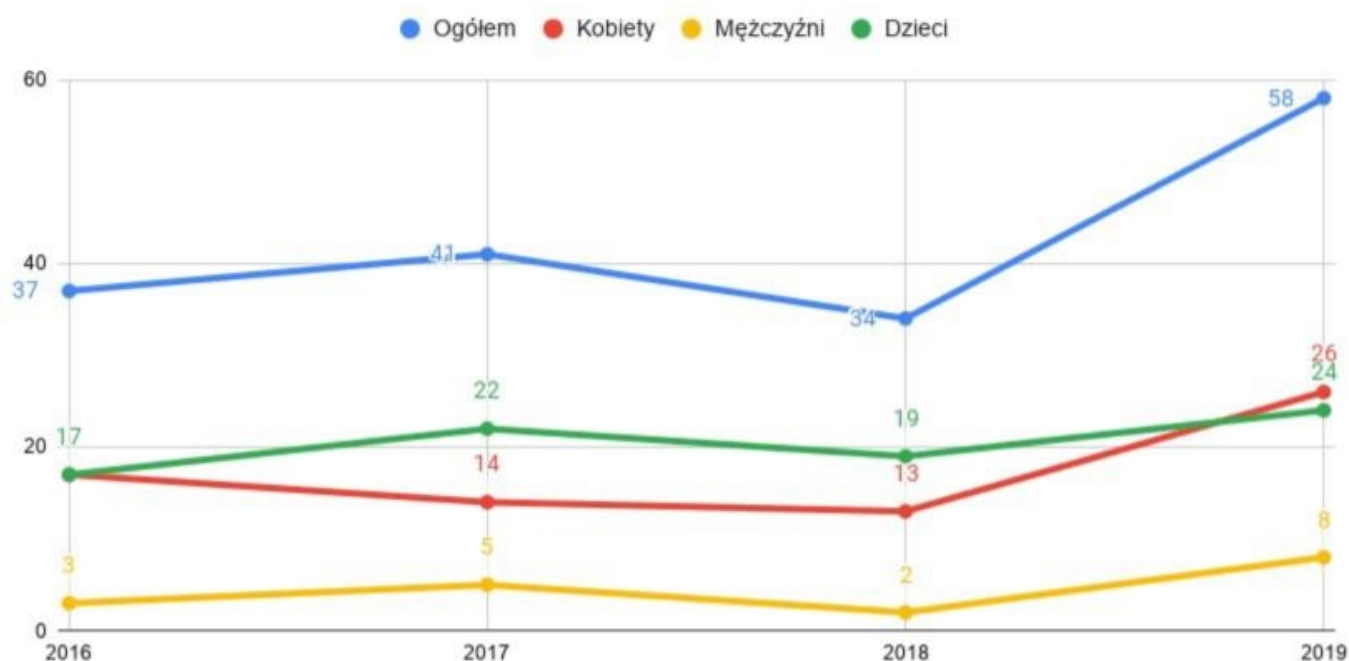
Zgodnie z art. 207 §1 Kodeksu Karnego przemoc w rodzinie jest przestępstwem. Podstawowym aktem prawnym, regulującym zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasady postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie jest ustawa o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 10 czerwca 2010r. (Dz. U. Nr 125, poz. 842).

Tabela 46: Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie

	2016	2017	2018	2019
Ogółem	37	41	34	58
Kobiety	17	14	13	26
Mężczyźni	3	5	2	8
Dzieci	17	22	19	24

Źródło: GOPS Malbork

Wykres 18: Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie

Źródło: GOPS Malbork

Tabela 47: Udzielanie pomocy i wsparcia osobom objętym przemocą w rodzinie w Gminie Malbork

	2016	2017	2018	2019
Liczba osób objętych pomocą w formie poradnictwa	35	41	34	58
Medycznego	0	1	1	9
Psychologicznego	18	13	10	42
Prawnego	3	11	4	16
Socjalnego	4	16	19	53
Zawodowego i rodzinnego	0	0	0	22

Źródło: GOPS Malbork

Gmina Malbork zakupuje gotowe materiały edukacyjne dotyczące przemocy w rodzinie. Osoby doznające przemocy jak i sprawcy przemocy otrzymują broszurki informacyjne na spotkania grup roboczych oraz są one udostępniane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jak też przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Sprawcy przemocy kierowani są na zajęcia Korekcyjno – Edukacyjne realizowane w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie jako zadanie powiatu.

Tabela 48: Skala zjawiska przemocy w rodzinie, formy przemocy w rodzinie

Forma przemocy	2016	2017	2018	2019
Przemoc fizyczna	37	15	15	24
Przemoc psychiczna/ emocjonalna	37	18	16	34
Przemoc seksualna	0	0	1	1
Przemoc ekonomiczna	7	2	0	10
Zaniedbanie	7	2	0	7

Źródło: GOPS Malbork

Problem przemocy w rodzinie znacząco wzrósł w latach 2016-2019. Dotyczy głównie kobiet oraz w mniejszym stopniu mężczyzn, a dzieci są pośrednio świadkami przemocy.

Istotnym jest wzrost wsparcia udzielonego osobom dotkniętym problemem przemocy w rodzinie przez Gminę Malbork w latach 2016-2019 w postaci poradnictwa medycznego, psychologicznego, prawnego, socjalnego oraz zawodowego i rodzinnego.

Zjawisko przemocy w rodzinie w latach 2016-2019 zmieniło swoją charakterystykę. W latach 2016-2019 odnotowano spadek przemocy fizycznej przy wzroście przemocy psychicznej i emocjonalnej. Zasluguje na uwagę fakt iż w latach tych wzrosła ilość przypadków przemocy w rodzinie w formie zaniedbania dzieci.

Tabela 49: Instytucje zakładające „Niebieską kartę” oraz ilości złożonych kart w poszczególnych latach na obszarze Gminy Malbork

Źródła	Lata			
	2016	2017	2018	2019
Policja	10	17	20	34
Oświata	2	0	1	1
Służba zdrowia	0	0	0	1
Pomoc społeczna	2	2	0	0
Komisja Alkoholowa	0	0	0	0

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malborku

Wykres 19: Instytucje zakładające „Niebieską kartę” oraz ilości złożonych kart w poszczególnych latach na obszarze Gminy Malbork

Źródło: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Malborku

Istotnym elementem przeciwdziałaniu problemowi przemocy w rodzinie jest program Niebieska Karta. Ilość zakładanych Niebieskich Kart z roku na rok rośnie, co świadczy o większej ilości zgłoszeń oraz wykrywalności. Jest to bezpośrednim wyznacznikiem wzrastającej świadomości społecznej dotyczącej tego problemu.

4. ADRESACI STRATEGII

4.1. Kierunki i działania strategii

Podstawą w sporządzaniu dokumentu traktującego o strategii działań podejmowanych w celu uzyskania jak najlepszych efektów pomocy społecznej jest klarowne zdefiniowanie problematyki występowania i ewolucji problemów społecznych w danym społeczeństwie.

Tak więc dokument, który ma bezpośrednio wpływać na rzeczywistość społeczną winien być oparty na wartościach i zasadach polityki społecznej. Za wartość rozumiane jest tu to, co jest godne uznania, pożądane, cenne i dobre. Podczas budowania światopoglądu każda jednostka według własnych potrzeb i doświadczeń dokonuje hierarchizacji owych wartości. Wartości będą tu więc cechą względną. Przedmiotami wartościowania w polityce społecznej będą więc stosunki społeczne, ogólny stan zaspokojenia potrzeb, instytucje społeczne oraz stosunki między człowiekiem a przyrodą.

Tworzenie programów społecznych wiązać się będzie więc z głęboką analizą czym jest rozwiązywanie problemów społecznych w środowiskach lokalnych i jakie są główne zasady, którymi kierują się podmioty pomocy społecznej:

1. **Zasada samopomocy** - bazuje na istnieniu oraz rozwoju wzajemnej pomocy jednostek zmagających się z podobnymi problemami życiowymi. Przejawia się zazwyczaj w formie występowania grup samopomocowych.
2. **Zasada przeczności** - bezpieczeństwo socjalne jednostki nie może być wynikiem wyłącznie świadczeń ze strony społeczeństwa lecz powinno być efektem własnej odpowiedzialności jednostki za siebie i swoją rodzinę. Zasada ta pokazuje jak istotny jest aspekt humanitarny, psychologiczny i szkoleniowy gwarantowany przez ośrodki pomocy społecznej i instytucje współpracujące.
3. **Zasada solidarności społecznej** - mówi o wyższości interesów grupy społecznej nad interesami poszczególnych jej elementów.
4. **Zasada pomocniczości** - oznacza podejmowanie pomocy poprzez działania motywujące by pomoc ta w pierwszej kolejności została zaoferowana przez osoby najbliższe, później przez otaczającą grupę społeczną, a dopiero na końcu od państwa.
5. **Zasada partycypacji** - zaznacza istotność nadania każdemu członkowi społeczeństwa konkretnej roli, wyróżniającej bądź stawiającej go na równi z innymi, jednak świadczącej o przynależności do grona.
6. **Zasada samorządności** - wyraża się w takiej organizacji życia społecznego by możliwa była aktywna partycypacja jednostki lub grupy w działaniach istniejących instytucji społecznych oraz tworzenia nowych, skuteczniej zaspokajających potrzeby.
7. **Zasada dobra wspólnego** - takie działanie władz publicznych by uwzględnić interesy wszystkich obywateli, a w sytuacji powstania konfliktu - na wypracowaniu kompromisów.
8. **Zasada wielosektorowości** - polega na współistnieniu i wspólnej oraz niezależnej pracy prowadzącej do zaspokajania potrzeb społecznych.

Poniższa Strategia proponuje podejmowanie działań w na dwóch płaszczyznach: profilaktycznej oraz naprawczej. Działania profilaktyczne będą to działania ograniczające narastanie problemów społecznych, podczas gdy działania naprawcze (pomocowe) to całokształt działań uwzględniających zastosowanie profesjonalnych metod rozwiązywania istniejących problemów społecznych.

Strategia rozwiązywania problemów społecznych jest wyrazem zintegrowanego planowania społecznego. W najbardziej ogólnym ujęciu oznacza sposób osiągania wyznaczonych celów poprzez sterowanie procesem rozwoju, integracji, polityki społecznej.

Formuła otwartego, ciągłego przewidywania i projektowania przyszłości powinna stanowić przydatne pragmatyczne narzędzie regulacji rozwoju w sytuacji, gdy nadmiar celów w stosunku do ograniczonych środków utrudnia podejmowanie bieżących i przyszłych decyzji.

Zmienność uwarunkowań zewnętrznych, występowanie sprzeczności a nawet konfliktów interesów i dążeń różnych grup społecznych narzuca konieczność przyjęcia negocjacyjnej

formuły zarządzania polityką społeczną. Istotą jej jest dochodzenie do porozumienia społecznego, minimalizując sytuacje konfliktowe. Jest to zatem formuła kształtowania strategii elastycznych, otwartych i dynamicznych wobec przyszłości.

Cele integracji i reintegracji powinny być wyrazem dążeń i aspiracji społeczności lokalnej zmierzających do rozwiązania zidentyfikowanych problemów, likwidacji barier i zagrożeń oraz do wykorzystania wszelkich szans tkwiących w potencjale ludzkim i materialnym dla przyszłej integracji.

Strategia jest więc instrumentem umożliwiającym podejmowanie decyzji zarówno w najbliższym okresie, jak i w odległej perspektywie. Zasady realizacji polityki długofalowej określają cele strategiczne i zadania związane z ich realizacją, działania i decyzje zarówno w najbliższym okresie, jak i decyzje w dalszym okresie powinny być podejmowane na podstawie niniejszej strategii.

W rozwiązywaniu problemów społecznych w społeczności lokalnej najważniejsze jest przygotowanie kadr zajmujących się pomocą, dostosowanie bazy do potrzeb pomocowych oraz uruchomienie mechanizmów kontrolno-motywujących zapewniających odpowiednie standardy działań w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, problemów alkoholowych i narkomanii oraz przemocy w rodzinie.

Realizacja zadań strategicznych spoczywa na instytucjach samorządu. Jednak należy pamiętać, że ważnym partnerem we wdrażaniu strategii są organizacje pozarządowe. To one będąc najbliższymi lokalnymi problemami społecznymi są w stanie realizować z dużym sukcesem zadania wyznaczone przez strategię. Społeczna akceptacja oraz identyfikacja mieszkańców z wypracowanymi celami dają szansę władzy lokalnej na przejście z poziomu administrowania do poziomu zarządzania polityką społeczną.

Biorąc pod uwagę wszystkie powyżej omówione aspekty jak również przyjmując wieloaspektowość oraz wieloplatformowość problematyki pomocy społecznej, koniecznym jest postrzeganie Strategii jako elementu żywego, podlegającego ciągłym zmianom. Tak samo jak społeczeństwo postrzegane jest jako jeden żywy organizm, tak samo problemy społeczne będą dawały efekty na arenie wielopoziomowej i wieloaspektowej. Stąd też naturalnym jest iż będą pojawiały się nowe, ważne cele, podczas gdy część celów wspomnianych w niniejszym dokumencie straci aktualność. To dzięki monitorowaniu fluktuacji tych zmian i jak najbardziej bieżącej analizie otrzymanych wyników możliwe będzie traktowanie owego procesu zmian jako miernika skuteczności zastosowanych w społeczeństwie działań polityki społecznej.

4.2. Wizja przyszłości i cel nadrzędny strategii

Wizja rozwoju jest określeniem takiego wizerunku gminy, jaki chcieliby osiągnąć za 4 lata jej mieszkańcy - uczestnicy procesu planowania. Jest więc bardzo ogólnym określeniem przyczyny i motywacji do działania, oraz dążeń, których cele staną się dokonane, gdy podjęte zostaną działania strategiczne.

W Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malbork wizję sformułowano w następujący sposób:

Gmina Malbork jest miejscem przyjaznym dla mieszkańców i turystów, umożliwiającym:

- wysoki poziom życia poprzez zrównoważony rozwój gospodarczy (usługowo-turystyczno-ekologiczny)
- profesjonalna pomoc społeczną
- nowoczesna edukację
- profesjonalna pomoc w rozwiązywaniu problemów uzależnień
- integracje społeczności lokalnej

Strategia pozwala na:

- zaplanowanie harmonijnego programu rozwoju
- przygotowanie konspektu działań zgodnego z wcześniej wypracowaną wizją
- podział na najważniejsze obszary oraz ich poszczególne etapy realizacji

W przeprowadzonych ankietach reprezentanci społeczności Gminy Malbork określili w sposób szczegółowy oczekiwania realizacyjne w zakresie:

- edukacja publiczna
- pomoc społeczna i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie
- rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii

Strategia pozwala zaplanować harmonijny plan rozwoju, przygotować konspekt działań zgodny z wcześniej wypracowaną wizją, ze szczegółowym podziałem na najważniejsze obszary oraz ich poszczególne etapy realizacji. Pozwolą one przybliżyć nas do wcześniej ustalonych zamysłów.

W przeprowadzonych ankietach reprezentanci społeczności Gminy Malbork kreślili w sposób szczegółowy oczekiwania realizacyjne w zakresie omówionym szczegółowo na dalszych stronach dokumentu.

OCZEKIWANIA MIESZKAŃCÓW W ZAKRESIE: EDUKACJA PUBLICZNA

- Tworzenie grup i kół zainteresowań w celu zajęcia wolnego czasu dzieci i młodzieży w sposób aktywny i atrakcyjny,
- Promowanie i implementacja praktyk udostępnienia pomieszczeń szkolnych na zajęcia pozaszkolne,
- Tworzenie programów edukacyjnych w celu szerzenia tolerancji wśród uczniów,
- udostępnianie i organizowanie zajęć dla osób dorosłych , np. chór, nauka śpiewu, grupy teatralne , taneczne, kulinarne,
- Rozwój klubów i stowarzyszeń sportowych,
- Organizowanie kursów i szkoleń w zakresie potrzeb zawodowych i społecznych np.
- najnowsza wiedza rolnicza, agroturystyka, florystyka, itp.,
- Organizowanie i angażowanie się w różne akcje profilaktyczne, konkursy itp.,
- Zachęcanie młodzieży do aktywnego działania w społecznościach lokalnych – wolontariat,
- Organizowanie zajęć dla rodziców – warsztaty dla rodziców dotyczące problemów wychowawczych z dziećmi,
- Edukacja komputerowa,
- Podejmowanie działań w szkołach w celu współdziałania nauczycieli, rodziców i dzieci w zakresie wychowywania i nauczania,
- Prowadzenie programów profilaktyczno-wychowawczych również poza godzinami wychowawczymi,
- Jeden posiłek w szkole dla każdego dziecka,
- Stołówka przy każdej szkole.

OCZEKIWANIA MIESZKAŃCÓW W ZAKRESIE: POMOC SPOŁECZNA I PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

- Uruchomienie telefonu zaufania,
- Dokonanie dokładnego rozeznania rzeczywistych potrzeb w zakresie pomocy materialnej poszczególnym osobom i rodzaju pomocy – korzystając ze wskazań sołtysów, nauczycieli i innych osób,
- Przeprowadzanie regularnych sondaży w zakresie możliwości zaspokojenia tych potrzeb przez samych zainteresowanych,
- Dokonanie dokładnego rozeznania w zakresie skali i lokalizacji przemocy (korzystając z pomocy na przykład sąsiadów, nauczycieli, księży),
- Udzielanie fachowej pomocy osobom, które doznały przemocy w związku z nadużywaniem alkoholu przez członka rodziny,
- Inicjowanie i organizowanie działań zmierzających do nauczenia potrzebujących osób, zaspakajania swoich potrzeb materialnych – typu „dać wędkę , a nie rybę”,
- Kierowanie pomocy społecznej tylko tam, gdzie jest ona konieczna np. przypadki losowe, sytuacje kryzysowe, osoby niepełnosprawne,
- Uświadamianie o szkodliwość sąsiedzkiej obojętności, fałszywej solidarności,
- Aktywna współpraca z organizacjami pomagającymi osobom w rodzinach, w których występuje przemoc,
- Stworzenie bardziej dostępnej pomocy psychologicznej dla ofiar i sprawców przemocy,
- Położenie nacisku na regularne szkolenia z udziałem psychologów i dla pracowników pomocy społecznej.

OCZEKIWANIA MIESZKAŃCÓW W ZAKRESIE: ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

- Bezwzględne przestrzeganie zakazu sprzedaży alkoholi osobom nieletnim,
- Organizacja zajęć, warsztatów szkoleń i pogadanek w szkołach o skutkach nadużywania alkoholu i używania narkotyków z udziałem psychologa, przedstawicieli policji, terapeutów,
- Bezwzględne karanie dilerów narkotykowych,
- Prowadzenie odczytów, prelekcji i innych zajęć o alkoholizmie i narkomanii w świetlicach wiejskich,
- Rozpowszechnianie broszur, ulotek, plakatów i literatury o w/w tematyce,
- Wypracowanie metody nakładania sankcji prawno- karnych na właścicieli sklepów sprzedających alkohol osobom nieletnim.

Na podstawie szczegółowo przedstawionych oczekiwań społeczeństwa w zakresie działań, jakie mają być podjęte w celu rozwiązania problemów społecznych możliwe jest sformułowanie celu nadrzędnego Strategii:

WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW GMINY MALBORK, ŻYCIE WOLNE OD ZAGROŻEŃ, ZINTEGROWANA SPOŁECZNOŚĆ

Cel ten jest syntetyczną i skróconą wersją myśli, które zawarte są w wizji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malbork. Jest to hasłowe wyrażenie wizji rozwoju społecznego mieszkańców Gminy Malbork.

5. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT stanowi zasadnicze narzędzie pozwalające na szybką i klarowną ocenę uwarunkowań, badająca otoczenie organizacji oraz analizująca jej wnętrze.

Analiza SWOT oparta jest na prostym schemacie klasyfikacyjnym, w którym czynniki wpływające podzielone są na następujące grupy:

1. wewnętrzne pozytywne – mocne strony (Strengths) ,
2. wewnętrzne negatywne – słabe strony (Weaknesses),
3. zewnętrzne pozytywne – szanse (Opportunities)
4. zewnętrzne negatywne – zagrożenia (Threats).

Ocena potencjału w aspekcie **słabych i mocnych stron** pozwala na określenie siły i słabości gminy w zakresie analizowanych sfer społecznych. Silny potencjał to baza umożliwiająca budowanie strategii, słabości to problemy i ograniczenia do pokonania. Zagrożenia to ostrzeżenie przed niepożądanym rozwojem warunków zewnętrznych, podczas gdy szanse obejmują wsparcie i inspiracje dla lokalnej polityki społecznej.

Gmina Malbork ma ograniczony wpływ na kształtowanie się procesów społeczno-prawnych będących w jej otoczeniu. Może jednak w sposób aktywny wykorzystywać szanse oraz unikać zagrożeń płynących z otoczenia.

Analiza SWOT (skala 1-5):
EDUKACJA PUBLICZNA

MOCNE STRONY		OCENA
• wykwalifikowana kadra pedagogiczna,		5
• mało liczne oddziały,		5
• klasy integracyjne,		4
• opieka pedagogiczna we wszystkich szkołach,		5
• szkoła podstawowa jest dobrze przystosowana dla uczniów niepełnosprawnych,		5
• świetlice działające we wszystkich szkołach,		3
• możliwość uczestniczenia uczniów ze specyficznymi trudnościami w nauce w zajęciach korekcyjno-kompensacyjnych i terapii pedagogicznej,		4
• dostępność do zajęć pozalekcyjnych - możliwość korzystania z basenu w Malborku,		3
• kawiarenka internetowa w świetlicach wiejskich,		3
• integracja uczniów z dysfunkcjami z pozostałymi uczniami		4

SŁABE STRONY		OCENA
• ze względu na dowozy ograniczone możliwości,		3
• dostępu do zajęć pozalekcyjnych dla niektórych grup społecznych,		5
• brak monitoringu na terenie szkoły,		5
• występowanie wśród uczniów zachowań agresywnych,		5
• dewastacja mienia szkolnego,		3
• niski poziom zainteresowań i umiejętności życiowych,		3
• uczniów ze względu na zaniedbania środowiskowe,		3
• rodziny, dysfunkcyjne, wieloproblemowe,		3
• duże bezrobocie		4

SZANSE		OCENA
• wykorzystywanie środków unijnych do rozbudowy szkół i modernizacji,		4
• pozyskiwanie środków na zajęcia pozalekcyjne i pozaszkolne,		4
• właściwa realizacja treści programowych oraz indywidualizacja pracy z uczniem,		4
• możliwość podnoszenia kwalifikacji w ramach staży Unii Europejskiej		4

ZAGROŻENIA		OCENA
• dziedziczne bezrobocie,		4
• niż demograficzny,		4
• zbyt skomplikowana dokumentacja w projektach Unii Europejskiej		4
• ograniczenia prawno-formalne możliwości tworzenia klas integracyjnych w szkołach podstawowych		3
• problemy związane z pandemią COVID-19		5

Analiza SWOT (skala 1-5):
POMOC SPOŁECZNA I PRZECIWDZIAŁANIE PRZEMOCY W RODZINIE

MOCNE STRONY		OCENA
• wykwalifikowana kadra z doświadczeniem		5
• dobrze wyposażone biuro i zaplecze gospodarcze		5
• współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych		5
• prace interwencyjne i prace społeczne użyteczne ,		4
• niebieska karta ,		4
• dostępność do ośrodków zdrowia,		5
• pozyskiwanie pozabudżetowych form pomocy (żywność, odzież)		5
• dożywanie dzieci w szkołach,		5
• pomoc w uzyskiwaniu stypendium,		5
• dobrze rozeznane środowiska,		5
• wspieranie wypoczynku letniego dzieci		5
• bardzo dobra współpraca z innymi instytucjami: policja, kuratorami, sądem, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Powiatowym Urzędem Pracy, pedagogami szkolnymi		5
• opieka nad osobami w wieku poprodukcyjnym (emerytalnym) w miejscu zamieszkania		4

SŁABE STRONY		OCENA
• wysokie bezrobocie		5
• roszczeniowość,		4
• niskie kwalifikacje osób potrzebujących wsparcia		4
• słaba komunikacja publiczna		5
• rozległa gmina		4
• mały kontakt ze specjalistami np. psychologiem		4
• brak ośrodka wsparcia		5
• mała ilość organizacji pozarządowych		5
• małe możliwości pomocy bezrobotnym		4
• bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych		4
• bardzo mała ilość przedszkoli		5
• niezaradność życiowa,		5
• mała ilość zakładów pracy na terenie gminy i miasta Malbork,		4
• brak prawnika do dyspozycji mieszkańców		4

SZANSE		OCENA
• zwiększenie ilości organizacji pozarządowych		4
• możliwość pozyskania środków pozabudżetowych		4

ZAGROŻENIA		OCENA
• narastająca patologia		3
• zwiększenie przemocy w rodzinie		3
• dziedziczenie złych nawyków		4
• zwiększenie przestępczości		3
• zła polityka społeczno- gospodarcza		4
• problemy związane z pandemią COVID-19		5

Analiza SWOT (skala 1-5):
ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

MOCNE STRONY		OCENA
• dobrze przygotowani członkowie GKRPA		5
• akceptacja władz samorządowych i społeczeństwa dla działań komisji		5
• dobrze rozeznane środowisko w zakresie problemów uzależnień		5
• dobra współpraca z instytucjami pomocowymi i oświatowymi,		5
• istnienie świetlic wiejskich,		4
• konsultant – psycholog, w Centrum Uzależnień		5
• istnienie programu Przeciwdziałanie Alkoholizmowi i Narkomanii		4

SŁABE STRONY		OCENA
• brak świetlic socjoterapeutycznych,		4
• brak środków finansowych na tworzenie nowych świetlic środowiskowych spowodowane specyficznym położeniem gminy		5
• niechęć osób uzależnionych do współpracy,		5
• słaba współpraca z organizacjami pozarządowymi,		5
• brak spójności działania między rodzicami a szkołą		4
• niskie kwalifikacje zawodowe lub brak kwalifikacji u osób z problemem uzależnień		5
• brak komplementarnych działań ograniczających przemoc domowa		4
• słaba wiedza społeczeństwa na temat narkotyków i dopalaczy,		5
• brak przepisów ustawowych zmuszających osoby zagrożone narkomanią do przymusowego leczenia		5

SZANSE		OCENA
• możliwość pozyskania środków finansowych z funduszy pozabudżetowych		5
• nawiązanie współpracy z proboszczami, kołem gospodyń wiejskich, Ośrodkami Pomocy Społecznej,		5
• rozwój przedsiębiorczości na terenie gminy,		4
• wykorzystanie przepisów ustawowych zmuszających osoby zagrożone alkoholizmem do przymusowego leczenia		4

ZAGROŻENIA		OCENA
• przepisy prawne: brak ochrony kobiet i dzieci, niedostateczne procedury wykonawcze obowiązku leczenia,		4
• społeczne przyzwolenie na nadużywanie napojów alkoholowych		5
• łatwa dostępność do środków odurzających i alkoholu		5
• problemy związane z pandemią COVID-19		5

6. CELE GŁÓWNE STRATEGII, CELE SZCZEGÓŁOWE I ICH REALIZACJA

6.1. Cele główne strategii

Po uzyskaniu akceptacji społecznej wizji Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malbork, do której będzie dążyć społeczność lokalna w wyniku wdrażania strategii oraz po przeprowadzeniu diagnozy prospektywnej przystąpiono do ustalenia priorytetów, celów głównych strategii.

Cele główne określono dla trzech obszarów:

1. **Edukacja publiczna**
2. **Pomoc społeczna i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie**
3. **Rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii**

Uwzględniając wyniki analizy SWOT, analizy potencjałów wypracowano następujące cele główne:

1. Dla obszaru „Edukacja publiczna”:

Świadome i aktywne społeczeństwo, kapitał ludzki oparty na wiedzy.

2. Dla obszaru „Pomoc społeczna i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie”:

Profesjonalna pomoc społeczna, wzmacniająca świadomość społeczną, wspierająca jakość życia lokalnej społeczności, integrująca mieszkańców.

3. Dla obszaru ‘Rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii”:

Efektywne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii.

Realizacja tych celów odbywać się będzie poprzez realizację celów szczegółowych w poszczególnych latach. Cele szczegółowe i działania realizacyjne przedstawione zostaną w kolejnych rozdziałach.

6.2. Cele szczegółowe i ich realizacja

1. EDUKACJA PUBLICZNA

CEL GŁÓWNY

Świadome i aktywne społeczeństwo, kapitał ludzki oparty na wiedzy.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- ➔ Doprowadzenie do wyrównywania szans rozwojowych
- ➔ Wprowadzenie nowoczesnego systemu oświaty
- ➔ Zagwarantowanie dostępności bogatej oferty edukacyjnej

PROBLEMY

- ➔ brak instytucji wspierających oświatę ,
- ➔ duże odległości pomiędzy miejscowościami,
- ➔ zaniedbanie środowiskowe (duże bezrobocie),
- ➔ rodziny z różnorodnymi problemami (alkohol, narkotyki itp.),
- ➔ niechęć do nauki i do aktywności pozalekcyjnej

DZIAŁANIA

1. Prowadzenie efektywnych programów profilaktycznych
2. Organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży.
3. Przygotowanie i realizacja oferty edukacyjnej dla rodziców i osób starszych.
4. Modernizacja bazy oświatowej i placówek kulturotwórczych.
5. Doposażenie szkół i bibliotek w nowoczesny sprzęt i środki dydaktyczne.
6. Opracowanie i wdrożenie programu pomocy psychologicznej i pedagogicznej w placówkach oświatowych,
7. Doskonalenie kadry pedagogicznej uwzględniające nowoczesne techniki i potrzeby rozwojowe społeczności lokalnej.
8. Prowadzenie zajęć korekcyjno – wyrównawczych dla dzieci z deficytami rozwojowym.

Tabela 50: Działania w zakresie edukacji publicznej planowane na okres 2021-2025

L. P.	DZIAŁANIA /ZADANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU/ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Prowadzenie efektywnych programów profilaktycznych	2021-2025	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa,	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Urząd Gminy
2	Organizacja zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży	2021-2025	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa,	Wykształcone społeczeństwo	Urząd Gminy
3	Przygotowanie i realizacja oferty edukacyjnej dla rodziców i opiekunów dzieci i młodzieży	2021-2025	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa,	Wykształcone społeczeństwo	Urząd Gminy
4	Modernizacja bazy oświatowej i placówek kulturotwórczych	2021-2025	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Funkcjonalna baza oświatowa	Szkoła, Urząd Gminy
5	Doposażenie szkół i bibliotek w nowoczesny sprzęt i środki dydaktyczne	2021-2025	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Wykształcone społeczeństwo	Urząd Gminy
6	Opracowanie i wdrożenie programu pomocy psychologicznej dla dzieci i dorosłych w placówkach oświatowych	2021-2025	Bezinwestycyjne	Mniej dysfunkcji społecznych	Urząd Gminy
7	Doskonalenie kadry pedagogicznej uwzględniające nowoczesne techniki i potrzeby rozwojowe społeczności lokalnej	2021-2025	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Wykształcone społeczeństwo	Urząd Gminy
8	Prowadzenie zajęć korekcyjno-wyrównawczych i rewalidacyjnych dla dzieci z deficytami rozwojowymi	2021-2025	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa,	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Urząd Gminy

Tabela 51: Działania w zakresie pomocy społecznej i przeciwdziałania przemocy w rodzinie planowane na okres 2021-2025

LP	DZIAŁANIA /ZDANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	WSKAZNIKI OSIĄGANIA CELU/ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Inspirowanie jednostek samorządu terytorialnego do promowania i wspierania organizacji pozarządowych i grup samopomocowych	2021-2025	Bezinwestycyjne	Ograniczenie problemów społecznych	Społeczność lokalna, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, organizacje pozarządowe
2	Opracowanie i wdrożenie procedury motywowanie klientów pomocy społecznej do podnoszenia kwalifikacji i rozwiązywania własnych problemów.	2021-2025	Bezinwestycyjne	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych, ograniczenie problemów społecznych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, ankiety
3	Opracowanie systemu promocji samorealizacji, przedsiębiorczości, wychodzenia z sytuacji kryzysowych klientów pomocy społecznej	2021-2025	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych,	Ankiety
4	Przygotowanie kadr pomocowych do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu	2021-2025	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
5	Przygotowanie i realizacja programów pomocowych i interwencyjny w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2021-2025	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Wzrost poczucia bezpieczeństwa w rodzinach	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, organizacje pozarządowe
6	Współtworzenie placówek opiekuńczo-wychowawczych wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży oraz osób starszych.	2021-2025	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
7	Utworzenie Klubu Różnych Form Integracji Społecznej	2021-2025	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej
8	Stworzenie warunków do zwiększenia ilości przedszkoli na terenie gminy	2021-2025	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Stworzenie możliwości rozwoju maluchów i powrót opiekunów do pracy	Ankiety

3. ROZWIĄZYWANIE PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH I NARKOMANII

CEL GŁÓWNY

Efektywne rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii

CELE SZCZEGÓŁOWE

- ➔ profesjonalna pomoc terapeutyczna – profilaktyczna,
- ➔ racjonalna i efektywna profilaktyka problemowa
- ➔ skuteczne przeciwdziałanie uzależnieniom,
- ➔ promocja zdrowego stylu życia

PROBLEMY

- ➔ brak wyspecjalizowanych struktur (placówek) do rozwiązywania poszczególnych typów problemów na terenie gminy,
- ➔ środowisko niewydolne wychowawczo,
- ➔ brak świetlic socjoterapeutycznych,
- ➔ brak Punktu Porad - Interwencji,
- ➔ brak środków finansowych na tworzenie nowych świetlic środowiskowych,
- ➔ niechęć osób uzależnionych do współpracy,
- ➔ brak organizacji pozarządowych w gminie zajmujących się tematyką np. uzależnień
- ➔ brak spójności działania między rodzicami a szkołą.

DZIAŁANIA

1. Opracowanie i realizacja działań w zakresie rozwiązywania problemów alkoholizmu i narkomanii oraz aktualizacja programów profilaktycznych
2. Organizowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współuzależnionych
3. Rozpowszechnianie broszur, ulotek, plakatów i literatury o tematyce promocyjnych zdrowy styl życia
4. Uaktualnianie programów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
5. Prowadzenie systematycznych badań określających skalę zjawisk dysfunkcyjnych i potrzeb pomocowych
6. Uaktualnianie i wdrożenie standardów profilaktyki, przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii
7. Inicjowanie współpracy regionalnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii
8. Rozwijanie pomocy socjoterapeutycznej poprzez tworzenie świetlic socjoterapeutycznych i młodzieżowych klubów z programem pomocy psychologicznej
9. Przygotowanie programów współpracy służb i instytucji pomocowych
10. Uaktualnienie i dalsze wdrażanie programu edukacji rodziców – „Szkoła dla rodziców”
11. Wdrażanie profesjonalnych programów profilaktycznych.

Tabela 52: Działania w zakresie rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii planowane na okres 2021-2025

LP.	DZIAŁANIA /ZDANIA	HARMONOGRAM REALIZACJI	ŹRÓDŁA FINANSOWANIA	WSKAŹNIKI OSIĄGANIA CELU/ MINIMUM REALIZACYJNE	ŹRÓDŁA DANYCH
1	Opracowanie i realizacja działań w zakresie rozwiązywania problemów alkoholizmu i narkomanii oraz aktualizacja programów profilaktycznych	2021-2025	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Urząd Gminy
2	Organizowanie działań zwiększających dostępność terapeutyczną i rehabilitacyjną dla osób uzależnionych i współuzależnionych	2021-2025	Budżet Gminy, fundusze pomocowe,	Wzrost liczby osób utrzymujących trzeźwość	Urząd Gminy, Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
3	Rozpowszechnianie broszur, ulotek, plakatów i literatury o tematyce promocyjnych zdrowy styl życia	2021-2025	Budżet Gminy, fundusze pomocowe,	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Urząd Gminy
4	Uaktualnianie programów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	2021-2025	Budżet Gminy, fundusze pomocowe,	Wzrost bezpieczeństwa w rodzinach	Urząd Gminy , Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policja
5	Prowadzenie systematycznych badań określających skalę zjawisk dysfunkcyjnych i potrzeb pomocowych	2021-2025	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Pełna realizacja zadania	Ankiety
6	Uaktualnianie i wdrożenie standardów profilaktyki, przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii	2021-2025	Bezinwestycyjne	Ograniczenie problemów społecznych	Urząd Gminy
7	Inicjowanie współpracy regionalnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i narkomanii	2021-2025	Budżet Gminy, fundusze pomocowe	Pełna realizacja zadania	Urząd Gminy
8	Rozwijanie pomocy socjoterapeutycznej poprzez tworzenie świetlic socjoterapeutycznych i młodzieżowych klubów z programem pomocy psychologicznej	2021-2025	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych, oświata	Urząd Gminy
9	Przygotowanie programów współpracy służb i instytucji pomocowych	2021-2025	Bezinwestycyjne	Ograniczenie problemów społecznych	Urząd Gminy
10	Uaktualnienie i dalsze wdrażanie programu edukacji rodziców – „Szkoła dla rodziców”	2021-2025	Budżet Gminy, fundusze pomocowe, budżet państwa	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Urząd Gminy
11	Wdrażanie profesjonalnych programów profilaktycznych	2021-2025	Budżet Gminy, fundusze pomocowe,	Poprawa kondycji fizycznej i psychicznej dzieci, młodzieży i dorosłych	Urząd Gminy

7. SYSTEM AKTUALIZACJI STRATEGII

Jak zostało wcześniej zaznaczone, Strategia jest dokumentem „żywym” i naturalnym jest wprowadzanie zmian w zależności od sytuacji. Istotnym jest jednak aby zmiany te w miarę możliwości nie dotyczyły zasadniczych kierunków Strategii.

Najczęściej ze względu na zmieniające się uwarunkowania zarówno wewnątrz gminy jak i w jej otoczeniu modyfikacjom poddajemy zapisy w części operacyjnej strategii. Jednak najlepszą metodą na wprowadzenie zmian w dokumencie strategii jest jej weryfikacja w społecznym procesie zbliżonym do tego procesu, jaki towarzyszył tworzeniu strategii, powtarzany w cyklach pięcioletnich. Weryfikacja ta w uspołecznionym procesie, z wykorzystaniem ankiet oraz szerokim udziałem mieszkańców służyć będzie ocenie realizacji oraz uaktualnieniu zapisów strategii zwłaszcza jej nie zrealizowanej części.

W czasie weryfikacji mogą powstawać zupełnie nowe cele szczegółowe i projekty dotyczące tych aspektów życia w gminie, w których w dniu dzisiejszym uczestnicy nie byli w stanie przewidzieć.

7.1. Aktualizacja strategii związana z problemem COVID-19

W związku z zagrożeniem, które pojawiło na skali globalnej pod koniec roku 2019 i w bardzo szybkim tempie objęło każdy aspekt dotychczasowego życia, koniecznym jest zaznaczenie w niniejszym dokumencie wpływu jaki może mieć pandemia Covid-19 zarówno dla realizacji Strategii jak i dla charakterystyki obecnie występujących problemów społecznych oraz metod przeciwdziałania i pomocy.

Pandemia Covid-19 stanowi niezmiernie zagrożenie dla społeczeństwa i problematyki Pomocy Społecznej ze względu na następujące fakty:

- wysoka wirulentność i znaczny stopień i tempo pojawiania się nowych ognisk chorobowych,
- brak widocznych objawów w okresie inoculum,
- łatwość rozprzestrzeniania się wirusa przy najmniejszym kontakcie międzyludzkim,

A co za tym idzie:

- Konieczność ograniczenia spotkań interpersonalnych,
- Zaburzenie funkcjonowania szkół, urzędów, ośrodków społecznych, ośrodków kulturowych i sportowych oraz wszelkich jednostek pomocowych, nawet instytucji wiary,
- Ograniczona możliwość spotkań i relacji z rodziną spoza danej jednostki mieszkaniowej,
- Ograniczona możliwość wspólnego spędzania świąt i dni reprezentujących ważne dla rodzin wydarzenia,
- Ograniczenie możliwości wyjazdów zarówno w obrębie kraju, jak i międzynarodowych,
- Zaburzenie funkcjonowania wielu przedsiębiorstw
- Spadek możliwości świadczenia licznych usług, np. fitness, kosmetyczka,
- Nagły spadek możliwości zarobkowych i wzrastające bezrobocie,
- Konieczność wprowadzenia licznych nowych procedur,
- Zaburzenia w dostępności do podstawowej Służby zdrowia,
- Zaburzenie funkcjonowania procesu edukacji
- Konieczność prowadzenia edukacji oraz pracy „zdalnej” wymagającej posiadania odpowiedniego sprzętu (w ilości wystarczającej dla wszystkich mieszkańców jednostki mieszkaniowej) oraz odpowiedniego dostępu do internetu.
- Funkcjonowanie w przetrwałej niepewności przyszłości,
- Strach o siebie i bliskich zarówno w aspekcie zdrowia jak i w aspekcie ekonomicznym

Wszystkie wyżej wymienione czynniki nie tylko znacząco utrudniają regularne funkcjonowanie społeczeństwa oraz jednostki lecz również wpływają niekorzystnie na możliwość regularnego funkcjonowania Ośrodków Pomocy Społecznej. Należy więc spodziewać się wystąpienia następujących problemów:

- Pojawiająca się frustracja wynikająca z zwiększającej się liczby zakazów i ograniczeń oraz z własnej bezradności w chęci poprawy sytuacji,
- Strach o sytuację ekonomiczną rodziny,
- Strach o zdrowie najbliższych,
- Zwiększone napięcie nerwowe łatwiej doprowadzające do konfliktów,
- Depresja,
- Nadmierna agresywność wynikająca z przetrwałej frustracji i niepewności,
- Kierowanie się ku używkom w celu „ucieczki od problemów”,
- Emocjonalny dystans społeczny,
- Mniejsza wykrywalność problemów poszczególnych jednostek przez otoczenie i odpowiednie instytucje,
- Brak możliwości zagwarantowania odpowiedniej edukacji
- Brak możliwości partycypowania w aktywnościach zbiorowych, takich jak aktywności kulturowe, sportowe czy religijne

POTENCJALNE ZAGROŻENIA DLA CELÓW STRATEGII WYNIKAJĄCE Z PANDEMII COVID-19

Potencjane konsekwencje pandemii dla głównych celów:

1. Edukacja publiczna - W związku z licznymi kwarantannami zarówno wśród uczniów jak i nauczycieli oraz potencjalnym całkowitym zamknięciem szkół i realizacją tzw. nauki hybrydowej lub online, istnieje ryzyko iż znacząca ilość uczniów nie będzie w stanie zrealizować materiału szkolnego w odpowiedni sposób. Nie każda rodzina jest w stanie zapewnić dzieciom dostęp do komputera oraz internetu, a w wielu przypadkach jeden komputer jest niewystarczający dla rodzin wielodzietnych. Ponadto edukacja domowa wymaga znaczącego udziału rodziców, co w wielu sytuacjach może doprowadzić do zaniedbania.
2. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie - problematyka przemocy w rodzinie staje się w miarę wzrostu restrykcji mobilności i kontaktu z innymi członkami społeczeństwa, bardziej utajniona. Ponadto trudność sytuacji opisana we wcześniejszej części rozdziału prowadzić będzie do narastającej frustracji, która w połączeniu ze strachem o przyszłość i bezpieczeństwo prowadzi zarówno do wzrostu aktów przemocy w rodzinie ale również do wzrostu spożycia środków uzależniających, który bezpośrednio skorelowany jest ze wzrostem przypadków przemocy w rodzinie.
3. Rozwiązywanie problemów alkoholowych i narkomanii - narastająca frustracja wywołana restrykcjami, bezradności i konieczności radzenia sobie z nowym paradygmatem codziennego funkcjonowania połączone ze strachem o życie, zdrowie oraz sytuację materialną najbliższych doprowadzą do wzrostu korzystania z używek, w szczególności napojów alkoholowych.

Nie jest możliwe w obecnym dokumencie przedstawić dokładnej strategii działania w przypadku problemów wywołanych wciąż narastającej pandemii Covid-19. Dlatego też niezmiernie istotna jest świadomość zarówno mieszkańców Gminy jak i pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej jak duży wpływ na problemy społeczne w najbliższych latach może mieć pandemia. Promowanie świadomości społecznej oraz bieżące monitorowanie procedur i dostosowywanie ich do pojawiających się potrzeb społeczeństwa jest nie tylko sposobem na zwalczanie tych problemów ale jednocześnie jest metodą na współpracy całej społeczności.

8. FUNDUSZE EUROPEJSKIE NA LATA 2021-2025

„Co siedem lat Unia Europejska decyduje o swoim przyszłym długoterminowym budżecie – wieloletnich ramach finansowych. Kolejny taki budżet, obowiązujący od 1 stycznia 2021 r., będzie pierwszym budżetem Unii Europejskiej składającej się z 27 państw członkowskich.

To decydujący moment dla naszej Unii. Jest to dla państw członkowskich i instytucji Unii Europejskiej szansa na zjednoczenie się wokół jasnej wizji przyszłości Europy. Jest to czas, by jednoznacznie pokazać, że Unia jest gotowa poprzeć swoje deklaracje czynami koniecznymi do realizacji tej wspólnej wizji. Nowoczesny, ukierunkowany budżet UE przyczyni się do urzeczywistnienia pozytywnego programu działań zaproponowanego przez przewodniczącego Komisji Jeana-Claude’a Junckera w orędziu o stanie Unii wygłoszonym przed Parlamentem Europejskim w dniu 14 września 2016 r.

Program ten został uzgodniony przez przywódców 27 państw członkowskich w Bratysławie w dniu 16 września 2016 r. oraz w deklaracji rzymskiej przyjętej w dniu 25 marca 2017 r. Nowoczesny, ukierunkowany budżet UE pomoże Unii działać na dużą skalę w sprawach istotnych, a na mniejszą w kwestiach mniej ważnych, zgodnie z deklaracją rzymską”.

NOWE WIELOLETNIE RAMY FINANSOWE NA LATA 2021-2027: NOWOCZESNY BUDŻET DLA UNII, KTÓRA CHRONI, WSPIERA I BRONI

I. JEDNOLITY RYNEK, INNOWACJE I GOSPODARKA CYFROWA

1. Badania naukowe i innowacje

- „Horyzont Europa”
- Program badawczo-szkoleniowy Euratom
- Międzynarodowy eksperymentalny reaktor termojądrowy (ITER)

2. Europejskie inwestycje strategiczne

- Fundusz InvestEU
- Instrument „Łącząc Europę”
- Program „Cyfrowa Europa” (obejmujący cyberbezpieczeństwo)

3. Jednolity rynek

- Program na rzecz jednolitego rynku (obejmujący konkurencyjność oraz małe i średnie przedsiębiorstwa – COSME, bezpieczeństwo żywności, statystykę, konkurencję i współpracę administracyjną)
- Program UE w zakresie zwalczania nadużyć finansowych
- Współpraca w dziedzinie opodatkowania (FISCALIS)
- Współpraca w dziedzinie ceł (CŁA)

4. Przestrzeń kosmiczna

- Europejski program kosmiczny

II. SPÓJNOŚĆ I WARTOŚCI

5. Rozwój regionalny i spójność

- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego
- Fundusz Spójności
- Wsparcie dla społeczności Turków Cypryjskich

6. Unia gospodarcza i walutowa

- Program wspierania reform, w tym Narzędzie Realizacji Reform i Instrument Wsparcia Konwergencji
- Program ochrony euro przed fałszowaniem

7. Inwestowanie w ludzi, spójność społeczna i wartości

- Europejski Fundusz Społeczny+ (obejmujący integrację migrantów i zdrowie)
- Erasmus+
- Europejski Korpus Solidarności
- „Sprawiedliwość, Prawa i Wartości”
- „Kreatywna Europa” (w tym MEDIA)

III. ZASOBY NATURALNE I ŚRODOWISKO

8. Rolnictwo i polityka morska

- Europejski Fundusz Rolniczy Gwarancji
- Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
- Europejski Fundusz Morski i Rybacki

9. Środowisko i działanie w dziedzinie klimat

- Program działań na rzecz środowiska i klimatu (LIFE)

IV. MIGRACJA I ZARZĄDZANIE GRANICAMI

10. Migracja

- Fundusz Azylu i Migracji

11. Zarządzanie granicami

- Fundusz Zintegrowanego Zarządzania Granicami

V. BEZPIECZEŃSTWO I OBRONA

12. Bezpieczeństwo

- Fundusz Bezpieczeństwa Wewnętrznego
- Likwidacja obiektów jądrowych (Litwa)
- Bezpieczeństwo jądrowe i likwidacja obiektów jądrowych (w tym dla Bułgarii i Słowacji)

13. Obrona

- Europejski Fundusz Obronny
- Instrument „Łącząc Europę” – mobilność wojskowa

14. Reagowanie kryzysowe

- Unijny Mechanizm Ochrony Ludności (rescEU)

VI. SĄSIEDZTWO I ŚWIAT

15. Działania zewnętrzne (Europejski Instrument na rzecz Pokoju jest funduszem pozabudżetowym, nieujęty w wieloletnich ramach finansowych)

- Instrument Sąsiedztwa, Rozwoju i Współpracy Międzynarodowej (obejmujący zewnętrzne aspekty migracji)
- Pomoc humanitarna
- Wspólna polityka zagraniczna i polityka bezpieczeństwa
- Kraje i terytoria zamorskie (w tym Grenlandia)

16. Pomoc przedakcesyjna

- Pomoc przedakcesyjna

VII. EUROPEJSKA ADMINISTRACJA PUBLICZNA

17. Europejska administracja publiczna

- Wydatki administracyjne, emerytury i szkoły europejskie

INSTRUMENTY NIEUJĘTE W PUŁAPACH WRF

- Rezerwa na pomoc nadzwyczajną
- Fundusz Solidarności UE
- Europejski Fundusz Dostosowania do Globalizacji
- Instrument Elastyczności
- Europejski Instrument Stabilizacji Inwestycji

JEDNOLITY RYNEK, INNOWACJE I GOSPODARKA CYFROWA

Inwestycje w obszarach:

- Badania naukowe i innowacje
- Kluczowa infrastruktura strategiczna
- Wsparcie jednolitego rynku
- Strategiczne projekty kosmiczne

W odpowiedzi na apel obywateli o zwiększenie wymiaru socjalnego Unii Parlament Europejski, Rada i Komisja w dniu 17 listopada 2017 r. wspólnie proklamowały Europejski filar praw socjalnych. Ważne jest teraz, aby instytucje Unii Europejskiej i państwa członkowskie wspólnie realizowały zasady i prawa zapisane w tym filarze. W dniu 2 maja 2018 r. Komisja przyjęła wniosek w sprawie kolejnych wieloletnich ram finansowych na lata 2021–2027. Wniosek ten odzwierciedla bieżącą sytuację społeczną i gospodarczą i stanowi konkretną odpowiedź na apel europejskiej opinii publicznej o bardziej socjalną Europę i więcej inwestycji w kapitał ludzki w Unii Europejskiej.

W tym kontekście wniosek dotyczy Europejskiego Funduszu Społecznego Plus (EFS+) jako najważniejszego instrumentu UE służącego inwestowaniu w ludzi i wdrażaniu Europejskiego filaru praw socjalnych. EFS+ łączy następujące fundusze i programy:

- Europejski Fundusz Społeczny (EFS) i Inicjatywę na rzecz zatrudnienia ludzi młodych;
- Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD);
- Program Unii Europejskiej na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych (EaSI) oraz
- Program działań Unii w dziedzinie zdrowia.

Cel połączenia wyżej wymienionych funduszy jest trojaki:

1. Zapewnić spójność i efekt synergii różnych uzupełniających się unijnych instrumentów, które udzielają znaczącego wsparcia obywatelom i mają na celu poprawę ich poziomu życia, przez opracowywanie bardziej zintegrowanych podejść do programowania i wdrażania.
2. Zwiększyć elastyczność i pozwolić funduszom lepiej reagować na wyzwania wskazane w toku cyklu zarządzania gospodarczego i uwzględniać priorytety polityczne na poziomie UE.
3. Umożliwić uproszczenie procesu programowania i zarządzania funduszami, a przez to ograniczyć obciążenie administracyjne dla władz i beneficjentów.

EFS+ przyczyni się zatem do budowania wspierającej obywateli, socjalnej Europy oraz do spójności gospodarczej, społecznej i terytorialnej zgodnie z art. 174 TFUE, co jest warunkiem koniecznym należytego funkcjonowania UE jako stabilnej i realnej unii gospodarczej i politycznej.

Data rozpoczęcia i stosowania tych zapisów jest 1 stycznia 2021 r. i jest przedstawiany Unii składającej się z 27 państw członkowskich, zgodnie z notyfikacją o zamiarze wystąpienia z Unii Europejskiej i Euratomu przekazaną przez Zjednoczone Królestwo na podstawie art. 50 Traktatu o Unii Europejskiej, otrzymaną przez Radę Europejską w dniu 29 marca 2017 r.

Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD)

Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym (FEAD) to Program Operacyjny Pomoc Żywnościowa który jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Pomocy Najbardziej Potrzebującym.

To największy pod względem pozyskanej żywności program. Jest on dedykowany osobom, które znajdują się w najtrudniejszej sytuacji życiowej. Beneficjentami POPŻ są przede wszystkim osoby mające niski dochód, znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej: bezrobotne, bezdomne, przewlekle chore lub niepełnosprawne. Pomoc żywnościowa jest przekazywana osobom najbardziej potrzebującym za pośrednictwem lokalnych organizacji.

Od 2015 r. program to nie tylko przekazywanie jedzenia, ale też warsztaty edukacyjne dla osób korzystających z pomocy. Uczy się na nich, jak z podarowanych produktów przygotować smaczne i dobrze zbilansowane posiłki, jak uniknąć marnowania żywności i jak właściwie gospodarować finansami domowymi.

W programach tych są zapisy zabezpieczające działania na rzecz najuboższych:

- co najmniej 25% krajowych środków EFS + musi zostać przeznaczonych na promowanie włączenia społecznego i walkę z ubóstwem.
- Ponadto państwa członkowskie będą musiały przeznaczyć co najmniej 2% środków z EFS + na działania skierowane do osób najbardziej potrzebujących.

Program Erasmus

„Erasmus”: unijny program na rzecz kształcenia, szkolenia, młodzieży i sportu oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1288/2013

Dnia 17 listopada 2017 r., w ramach Szczytu Społecznego w Göteborgu, Parlament Europejski, Rada i Komisja uroczyście ogłosiły i podpisały Europejski filar praw socjalnych, który w swojej pierwszej zasadzie stanowi, że każdy ma prawo do edukacji włączającej, charakteryzującej się dobrą jakością, szkoleń i uczenia się przez całe życie w celu utrzymania i nabywania umiejętności, które pozwolą mu w pełni uczestniczyć w życiu społeczeństwa i skutecznie radzić sobie ze zmianami na rynku pracy. W swoich konkluzjach z dnia 14 grudnia 2017 r. Rada Europejska podkreśliła znaczenie społecznego, edukacyjnego i kulturalnego wymiaru unijnych polityk we wzajemnym zbliżaniu Europejczyków i budowaniu wspólnej przyszłości, a także wezwała państwa członkowskie, Radę i Komisję, by zgodnie z odnośnymi kompetencjami poczyniły postęp w pracach, by zintensyfikować mobilność i wymiany, w tym poprzez znacznie wzmocniony, włączający i poszerzony program.

Do celów szczegółowych programu należy:

- Podniesienie poziomu kluczowych kompetencji i umiejętności.
- Wspieranie poprawy jakości, doskonałości innowacyjnej i umiędzynarodowienia instytucji edukacyjnych i szkoleniowych.
- Wspieranie tworzenia i rozpowszechnienia wiedzy o europejskim obszarze uczenia się przez

całe życie.

- Poszerzanie międzynarodowego wymiaru kształcenia i szkolenia.
- Poprawa nauczania i uczenia się języków oraz promowanie szerokiej różnorodności językowej.

Priorytety programu:

- Zmniejszenie bezrobocia, w szczególności wśród młodych ludzi.
- Wspieranie edukacji dorosłych, zwłaszcza w zakresie nowych umiejętności.

Europejski program na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych (Easi)

Europejski program na rzecz zatrudnienia i innowacji społecznych (EaSI) to instrument finansowy UE, który ma promować wysokiej jakości i trwałe miejsca pracy. Program powinien również zapewnić odpowiednią i godziwą ochronę socjalną, a także przyczynić się do zwalczania wykluczenia społecznego i ubóstwa oraz poprawy warunków pracy.

Do celów ogólnych programu należą:

- Zwiększenie zaangażowania wśród osób odpowiedzialnych za wyznaczanie kierunków polityki na wszystkich poziomach oraz realizacja konkretnych i skoordynowanych działań na szczeblu Unii i państw członkowskich w odniesieniu do unijnych celów.
- Wspieranie budowania odpowiednich, dostępnych i wystarczających systemów zabezpieczenia społecznego i rynków pracy oraz ułatwienie przeprowadzenia politycznych reform.
- Promowanie dobrowolnej mobilności geograficznej pracowników na uczciwych zasadach oraz zwiększenie możliwości zatrudnienia.
- Promowanie zatrudnienia i włączenia społecznego poprzez zwiększenie poziomu mikrofinansów i dostępu do nich dla osób w trudnej sytuacji, które chcą złożyć mikroprzedsiębiorstwo.

Priorytety programu:

- Zwracanie uwagi na grupy w trudnej sytuacji.
- Promowanie równowagi kobiet i mężczyzn.
- Zwalczanie dyskryminacji.
- Promowanie trwałych, wysokiej jakości miejsc pracy.
- Gwarantowanie odpowiedniej ochrony społecznej.
- Zwalczanie długotrwałego bezrobocia.
- Walka z ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Program UE dla zdrowia 2021–2027 – wizja zdrowszej Unii Europejskiej

Program UE dla zdrowia to odpowiedź UE na pandemię COVID-19, która ma daleko idące skutki dla pracowników służby zdrowia, pacjentów i systemów opieki zdrowotnej w Europie. Budżet 9,4 mld euro, sprawia, że Program UE dla zdrowia jest największym w historii programem w dziedzinie zdrowia pod względem finansowym. Dzięki temu możliwe będzie przekazanie środków krajom UE, organizacjom w sektorze zdrowia i organizacjom pozarządowym.

Program UE w dziedzinie zdrowia nakreśla strategię na rzecz zapewnienia dobrego stanu zdrowia i opieki zdrowotnej. Jest elementem strategii „Europa 2020”, której celem jest przekształcenie gospodarki UE w gospodarkę inteligentną, zrównoważoną i sprzyjającą włączeniu społecznemu oraz promowanie wzrostu gospodarczego z myślą o wszystkich obywatelach. Jednym z podstawowych warunków umożliwiających osiągnięcie tego celu jest dobry stan zdrowia.

Program skupia się na najważniejszych priorytetach Komisji, takich jak:

- zatrudnienie, wzrost gospodarczy i inwestycje (zdrowie ludzi i usługi opieki zdrowotnej jako czynnik wzrostu gospodarczego i zatrudnienia)
- rynek wewnętrzny (produkty farmaceutyczne, wyroby medyczne, dyrektywa w sprawie transgranicznej opieki zdrowotnej oraz ocena technologii medycznych)
- jednolity rynek cyfrowy (w tym e-zdrowie)
- sprawiedliwość i prawa podstawowe (zwalczanie nierówności w zakresie zdrowia)
- polityka migracyjna
- bezpieczeństwo (gotowość na wypadek poważnych transgranicznych zagrożeń zdrowia i zarządzanie takimi zagrożeniami).

Program UE dla zdrowia:

1. Zwiększy gotowość UE na poważne transgraniczne zagrożenia dla zdrowia dzięki:

- zapasom medycznym na wypadek kryzysów
- rezerwie pracowników służby zdrowia i ekspertów, których w razie potrzeby można oddelegować do miejsc objętych kryzysem w całej UE
- zwiększonemu nadzorowi nad zagrożeniami dla zdrowia

2. Wzmocni systemy opieki zdrowotnej, tak aby mogły one stawić czoła epidemiom, a także sprostać długoterminowym wyzwaniom poprzez wspieranie:

- profilaktyki chorób i promocji zdrowia w starzejącym się społeczeństwie
- transformacji cyfrowej w opiece zdrowotnej
- dostępu do opieki zdrowotnej dla grup społecznych znajdujących się w trudnej sytuacji

3. Zapewni dostępność i przystępność cenową leków i wyrobów medycznych, będzie propagował rozsądne i efektywne stosowanie środków przeciwdrobnoustrojowych, a także będzie promował innowacje medyczne i farmaceutyczne oraz bardziej ekologiczną produkcję.

Podsumowując:

Parlament Europejski, Rada i Komisja ogłosiły utworzenie Europejskiego filaru praw socjalnych podczas Szczytu Społecznego na rzecz Sprawiedliwego Zatrudnienia i Wzrostu Gospodarczego, który odbył się w Göteborgu (Szwecja) 17 listopada 2017 r. Filar praw socjalnych obejmuje 20 kluczowych zasad i praw, które służą wspieraniu sprawiedliwych i sprawnie funkcjonujących rynków pracy i które zorganizowano w trzech rozdziałach. Filar praw socjalnych ma na celu zapewnienie obywatelom nowych i skuteczniejszych praw.

Opiera się na 20 kluczowych zasadach, podzielonych na trzy kategorie:

- Równe szanse i dostęp do rynku pracy
- Uczciwe warunki pracy
- Ochrona socjalna i włączenie społeczne

Rozdział I: Równe szanse i dostęp do rynku pracy

1. Edukacja, szkolenie i uczenie się przez całe życie

Każdy ma prawo do wysokiej jakości i włączającej edukacji, szkoleń i uczenia się przez całe życie, aby zachować i nabyć umiejętności, które pozwolą mu w pełni uczestniczyć w życiu społecznym i skutecznie zarządzać zmianami na rynku pracy.

2. Równość płci

Należy zapewnić i wspierać równość traktowania i możliwości kobiet i mężczyzn we wszystkich obszarach, w tym w odniesieniu do udziału w rynku pracy, warunków zatrudnienia i rozwoju kariery.

Kobiety i mężczyźni mają prawo do równej płacy za pracę o jednakowej wartości.

3. Równe szanse

Bez względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub przekonania, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną, każdy ma prawo do równego traktowania i równych szans w zakresie zatrudnienia, ochrony socjalnej, edukacji oraz dostępu do dóbr i usług ogólnodostępnych. Należy wspierać równe szanse grup niedostatecznie reprezentowanych.

4. Aktywne wsparcie zatrudnienia

Każdy ma prawo do terminowej i dostosowanej do potrzeb pomocy w celu poprawy perspektyw zatrudnienia lub samozatrudnienia. Obejmuje to prawo do otrzymania wsparcia w poszukiwaniu pracy, szkoleniu i przekwalifikowaniu. Każdy ma prawo do przeniesienia uprawnień do ochrony socjalnej i uprawnień do szkolenia w okresie przejściowym.

Młodzi ludzie mają prawo do dalszej nauki, przygotowania zawodowego, stażu lub oferty pracy o dobrej pozycji w ciągu 4 miesięcy od utraty pracy lub zakończenia nauki.

Osoby bezrobotne mają prawo do indywidualnego, ciągłego i konsekwentnego wsparcia. Osoby długotrwale bezrobotne mają prawo do dogłębnej indywidualnej oceny najpóźniej po 18 miesiącach bezrobocia.

Rozdział II: Uczciwe warunki pracy

5. Bezpieczne i elastyczne zatrudnienie

Niezależnie od rodzaju i czasu trwania stosunku pracy pracownicy mają prawo do sprawiedliwego i równego traktowania w zakresie warunków pracy, dostępu do ochrony socjalnej i szkolenia. Należy wspierać przechodzenie na formy zatrudnienia na czas nieokreślony. Zgodnie z ustawodawstwem i układami zbiorowymi należy zapewnić pracodawcom niezbędną elastyczność w celu szybkiego dostosowania się do zmian w kontekście gospodarczym. Należy wspierać innowacyjne formy pracy zapewniające wysokiej jakości warunki pracy. Należy wspierać przedsiębiorczość i samozatrudnienie. Należy ułatwiać mobilność zawodową. Należy zapobiegać stosunkom pracy prowadzącym do niestabilnych warunków pracy, w tym poprzez zakaz nadużywania nietypowych umów. Każdy okres próbny powinien mieć rozsądną długość.

6. Płace

Pracownicy mają prawo do godziwych wynagrodzeń, które zapewniają przyzwoity poziom życia.

Zapewnia się odpowiednie płace minimalne w sposób zapewniający zaspokojenie potrzeb pracownika i jego rodziny w świetle krajowych warunków gospodarczych i społecznych, przy jednoczesnym zapewnieniu dostępu do zatrudnienia i zachęt do poszukiwania pracy. Należy zapobiegać ubóstwu pracujących.

Wszystkie płace są ustalane w sposób przejrzysty i przewidywalny, zgodnie z praktykami krajowymi oraz z poszanowaniem autonomii partnerów społecznych.

7. Informacje o warunkach zatrudnienia i ochronie na wypadek zwolnienia

Pracownicy mają prawo do uzyskania pisemnej informacji w momencie rozpoczęcia zatrudnienia o swoich prawach i obowiązkach wynikających ze stosunku pracy, w tym o okresie próbnym. Przed zwolnieniem pracownicy mają prawo do uzyskania informacji o przyczynach i odpowiedniego okresu wypowiedzenia. Mają prawo dostępu do skutecznego i bezstronnego rozstrzygnięcia sporów, a w przypadku nieuzasadnionego zwolnienia, prawo do zadośćuczynienia, w tym odpowiedniego odszkodowania.

8. Dialog społeczny i zaangażowanie pracowników

Konsultacje z partnerami społecznymi dotyczą planowania i wdrażania polityki gospodarczej, zatrudnienia i społecznej zgodnie z praktykami krajowymi. Zachęca się je do negocjowania i zawierania układów zbiorowych w sprawach ich dotyczących, z poszanowaniem ich autonomii i prawa do działań zbiorowych. W stosownych przypadkach umowy zawarte między partnerami społecznymi są wdrażane na poziomie Unii i jej państw członkowskich.

Pracownicy lub ich przedstawiciele mają prawo do otrzymywania informacji i konsultacji w odpowiednim czasie w sprawach, które ich dotyczą, w szczególności w sprawie przeniesienia, restrukturyzacji i łączenia przedsiębiorstw oraz zwolnień grupowych.

Zachęca się do wspierania zwiększonych zdolności partnerów społecznych do promowania dialogu społecznego.

9. Równowaga między życiem zawodowym a prywatnym

Rodzice i osoby pełniące obowiązki opiekuńcze mają prawo do odpowiedniego urlopu, elastycznej organizacji pracy i dostępu do usług opiekuńczych. Kobiety i mężczyźni mają równy dostęp do urlopów okolicznościowych w celu wypełnienia swoich obowiązków opiekuńczych i powinni być zachęceni do korzystania z nich w sposób zrównoważony.

10. Zdrowe, bezpieczne i dobrze przystosowane środowisko pracy oraz ochrona danych

Pracownicy mają prawo do wysokiego poziomu ochrony zdrowia i bezpieczeństwa w pracy. Pracownicy mają prawo do środowiska pracy dostosowanego do ich potrzeb zawodowych, które pozwala im przedłużyć ich udział w rynku pracy.

Pracownicy mają prawo do ochrony swoich danych osobowych w kontekście zatrudnienia.

Rozdział III: Ochrona socjalna i włączenie społeczne

11. Opieka nad dziećmi i wsparcie dla dzieci

Dzieci mają prawo do dobrej jakościowo wczesnej edukacji i opieki nad dzieckiem po przystępnych cenach.

Dzieci mają prawo do ochrony przed ubóstwem. Dzieci ze środowisk defaworyzowanych mają prawo do specjalnych środków zwiększających równość szans.

12. Ochrona socjalna

Niezależnie od rodzaju i czasu trwania ich stosunku pracy, pracownicy oraz, na porównywalnych warunkach, osoby prowadzące działalność na własny rachunek mają prawo do odpowiedniej ochrony socjalnej.

13. Zasiłki dla bezrobotnych

Bezrobotni mają prawo do odpowiedniego wsparcia aktywizacyjnego ze strony publicznych służb zatrudnienia w celu (ponownej) integracji na rynku pracy oraz do odpowiednich zasiłków dla bezrobotnych o rozsądnym czasie trwania, zgodnie z ich składkami i krajowymi zasadami kwalifikowalności. Świadczenia te nie mogą zniechęcać do szybkiego powrotu do pracy.

14. Minimalny dochód

Każdy, kto nie posiada wystarczających środków, ma prawo do odpowiednich minimalnych dochodów zapewniających godne życie na wszystkich etapach życia oraz skuteczny dostęp do odpowiednich towarów i usług. W przypadku osób zdolnych do pracy świadczenia z tytułu minimalnego dochodu powinny być połączone z zachętami do (ponownej) integracji na rynku pracy.

15. Dochody i emerytury

Pracownicy i osoby prowadzące działalność na własny rachunek na emeryturze mają prawo do emerytury proporcjonalnej do ich składek i zapewniającej odpowiedni dochód. Kobiety i mężczyźni mają równe szanse nabycia praw emerytalnych.

Każdy w podeszłym wieku ma prawo do środków zapewniających godne życie.

16. Opieka zdrowotna

Każdy ma prawo do szybkiego dostępu do niedrogiej, profilaktycznej i leczniczej opieki zdrowotnej dobrej jakości.

17. Integracja osób niepełnosprawnych

Osoby niepełnosprawne mają prawo do wsparcia dochodu, które zapewnia godne życie, do usług umożliwiających im uczestnictwo w rynku pracy i w społeczeństwie oraz do środowiska pracy dostosowanego do ich potrzeb.

18. Opieka długoterminowa

Każdy ma prawo do przystępnych cenowo usług opieki długoterminowej dobrej jakości, w szczególności opieki domowej i usług środowiskowych.

19. Zakwaterowanie i pomoc dla bezdomnych

Osobom potrzebującym należy zapewnić dostęp do mieszkań socjalnych lub pomocy mieszkaniowej dobrej jakości.

Osoby wymagające szczególnej opieki mają prawo do odpowiedniej pomocy i ochrony przed przymusową eksmisją.

Bezdomnym zapewnia się odpowiednie schronienie i usługi w celu promowania ich integracji społecznej.

20. Dostęp do podstawowych usług

Każdy ma prawo do dostępu do podstawowych usług dobrej jakości, w tym wody, kanalizacji, energii, transportu, usług finansowych i łączności cyfrowej. Wsparcie w dostępie do takich usług będzie dostępne dla osób potrzebujących.

ZAKOŃCZENIE

Gmina Malbork w latach 2016-2019 charakteryzowała się znaczącym wzrostem ludności, większym przyrostem naturalnym oraz spadkiem bezrobocia. Są to lata, w których wprowadzone zostały programy pomagające rodzinom jak „Rodzina 500+” jak również w których znacząco wzrosła ilość i jakość mieszkań oddanych do użytku. Można by uznać iż w latach tych jakość życia mieszkańców Gminy Malbork wzrosła.

Niemniej jednak mimo małej na skalę krajową przestępczości, problemy społeczne w Gminie mają tendencję wzrostową. Są to głównie problemy związane z przemocą w rodzinie i nadużywaniem substancji uzależniających. Mieszkańcy Gminy zwracają również szczególną uwagę na problematykę zagwarantowania odpowiedniej edukacji i warunków sprzyjających edukacji.

Celem Strategii jest podjęcie wszelkich działań by lata 2021-2025 charakteryzowały się równie korzystnym wzrostem jakości życia mieszkańców i spadkiem bezrobocia przy jednoczesnej redukcji występowania problemów przemocy i nadużywania środków uzależniających. Zespół opracowujący tą strategię jest pełen nadziei iż kolejne lata przepełnione będą energią prowadzącą do zwalczania tych właśnie problemów.

Uzasadnienie

Na podstawie art. 17, ust. 1, pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej zobowiązano gminy do opracowania strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka. Dokument jest kontynuacją działań zawartych w poprzedniej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych, która została uchwalona w 2016 roku. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Malbork na lata 2021 - 2025 jest wieloletnim dokumentem programowym, który wskazuje wszelkie potrzeby mieszkańców gminy i kluczowe trudności społeczne z jakimi się borykają. Jest dokumentem, który wytycza kierunki działania na rzecz niwelowania zjawisk społecznie niepożądanych.